

Ligor Thano

***AȘTIPTÂNDA ALI
NUMIRI***

-dramă-

Tirana, 2020

Autor: Ligor THANO
Titulu: **Aştiptănda ali numiri**
Ghenuru: dramă
Botuesi: GEER
Tirana, 2020

Redactor: Jani Guşo

ISBN:
Copyright : Autoru
Art grafi k: Jani Guşo

Botuesi: GEER
Tirana, 2020

Ligor THANO, poet și scriitor pi armăna, esi dininti a cititorloru armăñ cu ună dramă nau

“AȘTIPTĂNDA ALI NUMIRI”. *Moto: străbănarea și dramuli a fumel’iloru armăni di Arbinışii, tu chiroulu ali intrari a democrațil’ei plurală. Di ună parti zorili, ți didea emigrara a armăñiloru diadun cu arbineșl’i ti ună bamă cama bună și di alantă parti zorili, di ațeai ți stătură și giucară di la țenturi urbani pit căsăbăi ma mari ică ti la metropolu.*

L’i urăm al Ligor ti aistă operă nauă, dupa volumuri cu poezii “Boați ți strigă”, “Puripsira”, romanuri pi armăna “Namisa di munț aumbrigrei”, pi armăna și arbineasa “Niagărșita”.

PĂRĂSTĂSERA CU AUTORLU

Hiu amintat la 16 di Agustu 1944 la Greava di nsus (Grabova), ma cânăscuta hoarea arămăni ali Arbinışii. Tu anu 1970 am bitisit facultatea di limbă și literară la Tirana, am lucreat dzați añ ofi țeru militar.

Mi mutarã di aclo, ca om nibindisit și cu ideii liberali. Am lucreat dascal pi sculii cânăscuti tu reghionulu și cãsăbăulu Ñocas, ma nclo tu capitala Tirana.

Cu intrarea ali democrații, la anu 1991, s-organizã șuțata "Arămănil'i dit Albania". Tu aistu chirou mi cunuscui cu cãrț di autorl'i clasiț pi armăna. Pi aisti cãrț și cu conclucrarea ti limba armână, ma ahoria cu revista „Frația”, agiumșu su nvețu limba cu citeari și scriari, dupu dixonari cum al Papahagi ași și al Tiberius Cunia.

Limba u știeam di cu ñicurami, ama nu știeam yramili și multu sboari ta s-espiriam ți aveam tu sfl itlu printre poemi și prozi până la romau.

După volumuri cu poezii "Boați ți strigă", "Puripsira", romanuri pi armăna "Namisa di munț aumbrigrei", pi armăna și arbineașă "Niagărșita", esu dininti a cititorloru armăni cu ună dramă nau

Tora ma esu dininti a cititoriloru armăni cu drama "**AȘTIPTĂNDA ALI NUMIRI**".

Moto: străbănarea și dramuli a fumel'iloru armăni di Arbinışii, tu chiroulu ali intrari a democrațil'ei plurală. Di ună parti zorili, ți didea emigrara a armănilorlu diadun cu freațil'i arbineaș ti ună bamă cama bună și di alantă parti zorili, di aței ți stătură și giucară di la țenturi urbani pit cãsăbăi ma mari ică ti la metropolu.

Autoru

Caractirili ică personajili:

Niculachi Blidu(Nicu) Dascu vechi(59-u di aňi)
Violeta(Leti) Dascală pensionară(55-ți di aňi)
Crati Mara(Crati) Dascu simatitu(53-ei di aňi)
PolikseniDirectoru a căsăbălu di Tirana(53-ei di aňi)
Buiaru.... Directoru a horloru di Tirana(40-ț di aňi)
Luanu.... Șef di personelu a căsăbălu di Tirana(45-ți di aňi)
Pali Șef di personelu a horloru di Tirana(43-ei di aňi)
Inspectori etc.

Ntănia parti**Ntănia scenă (intrari-soniri)****Proiectu:****Prolog + Epilog**

Subiectu ali aştlei dramă vă s-crească pit digresiuni di la Ntănia parti și și scenă iu s-riamintește acționu alu Nicolachi după cāntara a scrisoarlei ca aspunera a lui, Nicolachi....

(... după ămpărțara cu Crati că, și cățe era vecliu, s-inchiseaști ăntru aruiri, dispăratu, Nicu lea ună carti di la oaspilu și colegu Crati exact ăntru ațea dzuuă când u lo decizia a numirlei permanentă ...)

Acționu:

Arătata(Intrara) (a năntil'ia scenă și ufiliseaști și difturseaști la tuti ănchisirli a loru)

Diadunzburira ăntru taifa a loru (ca la năntil'ia scenă) cu Leti

Pitrițeara a cratlei di cāt aruira

Andamusiri la Directoria a Ănvățarlei di Tirana

Țeremonia a numirlei

Ăntru soni: "Am loat numi ... Am loat numi ..."

Pustagiu: – *(Vini la intrara a palatului puștagiu...)* Tine hii Nicu Blido!

Nicu: – Po,po! Eu hiu.

Pustagiu: – Ț-ari vănită ună carti ti la tine dit nafoară, ți lipsești s-țu dau di persona ndreptu ăntru măni avoastri, contră cundilara a tea!

Nicu: Po, po! U aducheascu că s-va s-u cundiledzu.

Pustagiu: – *(ănc'l'idi cianta și fudzi cu bicicleta)* Mersi!

Nicu: – Nu este țiiva, nu este țiiva. *(hiptăndalui a cartilei nicantată ăntru pungă.)* S-ălu măc draclu, hiu amănatu ti andamusira la Directoria a ănvățar'ei! U căntu ma ănclo cu irinipsiri, cama amneaț!

Un di dascl'i: – Hă, ari vănit dasclu Nicu!?

Nicu: – Am vănit, am vănit s-vedu cățe ni au cl'imat di niaștiptati!

Un di dascl'i: – Ai ndreptu. S-videm!... S-videm!...

Nicu: – Ari tricut multu chirou ți ma aștiptăm. Ni scăldisim. Nu fuscărcan coreț!

Un di dascl'i: – S-hibă ti ghineț!...

Șef di personelu: – *(Tu sală cădzu tățimi. Ahiurheaști comunicara a numirloru)* Niculachi Blido s-numește dascu efektivu ali sculii x...

Nicu: – *(Cu ordinu a numir'lei ăntru măñ intrăndalui ăñ acasă)* ătru soni s-feți!... S-feți!... Oh, căt multu u am aștiptat!...

Leti: – *(dispeărată dit amănara a bărbațu, Nicu)* ăntru soni agiunheș! Șhchiur! Pit tut nănti a prăndzului nu acățat niți ma și unu lucru cu măñ. Spuñimi cătroară și pi șcurta că ma nă s-aravdi!... Ți ț-dzăsără la DĂ-ri!?...

Nicu: – ăntru soni!... ăntru soni!...

Leti: – Ma hă de, grea, scotu, ți ai ti dițeri!?... S-feți ică ma nu s-feți numira!?...

Nicu: – ... Ńiu dedră apufăsira a numirlei...

Leta: – Uh, cât mi hărăsiş alăi bărbate!...(angăl'indalui pi năsu)

Nicu: – Altăsoi di alanti ori, la directorie ni s-feţi ună țeremonie, ți, și cățe modestă a ńia ńi spăru axită. Etimăsită cu multu rafinare di cât directora, ămpărăndalui a cafşunlui ali apufăsirăli și urarindalui lucru ambaru. Nu ńi avea undzită vărńoară s-ămbănam ună țeremoie ali numiri di ahăt multu dascli...

Leti: – Bravo s-vi hibă, aceamu urari ațlei mul'eară, și cățe nu u am vidzută și cânăscută vărńoară!

Nicu: – (vidzutăndalui tv.) Leti, Leti, ti pălcărisescu eș și mutrea cai easti la uşă că sunești chipru!

Leti: – U avdzăi, u avdzăi... Ma esu!...

Nicu: – Cai era ale mul'eară!?

Leti: – Pustagiu, Pustagiu, carti, carti di la Crati ...

Nicu: – U ținu zborlu, cheratălu!... Nu ńi l'u amină cartal!... Ghini, multu ghini, Crati! U știeam că eaști soț ti capu (pisti)!... (dişcl'isănda ali carti cu cătroara)

Leti: – Căntlu, căntlu! Nu ma aravdu ma perieryia! ...

Nicu: – *Ascultațmi: "Durutu soțu și colegu (simatitu) a meu scumpu! Ma ț-scriu șcirtu singur cât s-ti pirufurisescu că agiumșu ghinisăntosu vrutăndalui idiu țivea și ti voi. Ti pirufurisescu că năpoi hiu tu căvuli nisigură. Ninga nu am scoasă iznea a șiderlei, ăcăt bănedzu ti niscănt chirou la apropiățli a me. Fusca disculii stabilizara ma multu di cât u am mumduită nănti ți s-mi ănchiseam, ma cu agiutara alu Dumnidzău dzăcu că vi s-mi sitemescu. Ună oară altă vi s-ță scriu cu detal'i ti andrăli a meali, ți nu avuscan bitisiri. U bitisescu aistă carti urăndalui tuti bunețali a banilei și angăl'indalui cu multu doru!*

Sucrati.

Bruxelles, 00.00.2003 “

Nicu: – Ti am dimădată (*avertizat*) alăi Crati, că vi s-l'u avai ahăt lișoară, di aleptu tu vrăsta a tea! Neise s-feți cum s-feți nu s-fați ma. S-ti angănă amareața! Aistă ț-l'u urăscu cu tut suflitu, alăi oaspi!...

Leti: – Idyea țivea ț-l'u urăscu și mini!

Nicu: – U amintesști cum s-ăchisi aistă alăxira a loclui anoastru dau aňi nănti!?....

Leti: – U amintescu, cum u amintescu? Și cu tut detal'i!...

Ntănljea parti A doilea scenă

(ăntru taifa(fumeal'i) a dascl'iloru pensioniști ică strălucirea a unui căsăbău cu tradiții ăn domenu a educațilei ...)

Intrari (*Intrari ăn a năt'lei di Ntănia scenă*)

Leti: Cățe ti aminaș, bărbate!?

Nicu: – Fui cu Crati, bimă căt ună căfei diadună. Și ... u știi ți n-dzăsi!?... “Vi s-fugu Tirana. Casa u vândui. Vi s-ancupuru ună altă aco. Nu am ți s-facu ma aua!? Vi s-fugu după a hil'ilei, ți ari acățat un lucru bunu aco.”

Leti: – Multu ghini aveasca faptă!...

Nicu: – Când ma vineam, cala n-s-dusi ăn mi că și noi poati s-fățen idyea țivea (*lucru*)...

Leti: – Nu l'u ari minduită arău. Eliminăm hărgilăchi tepăru și idyea chirou ăl'i sistemăm ficior'li adunăndalul stogu.

Nicu: – Po, po. Cum vă s-dizligăm aistu ipotisi!?... (*tățiri*)

Leti: – Nu știu. Nu știu... “Nacă ațea mul'eară alu țințlui etaju va s-ancupră ninga casă ti hil'isa!? S-u ăntrebu ună oară.

Nicu: – Ntreabu, ntreabu! ... Căt cama troară.

Leti: – Vintu hil'i a mei o la fiii mei (prișindalui). Vi s-ălu spunu ună minduiri ică ma ghini u vulipsiri ți u avem loată diadun cu tatātu avoastru. Vi s-u vindem casa di aua și vi s-ancupărăm ună altă ăntru Tirana. Aistă esti faptă anaghea, anda him ămpărțăt pi trei. Tu aistă căbili nu ălu fruntedzăm dot bănara. Cum s-aduceaști aistă esti singura cali ți vi s-ni aduc tu prutimisiri. Cum dițeț!? U avem minduită ghini!?...

Hil'ii: - Nu s-fați (*cu hărăsiri*) cama ghini!? (*tu idyea scenă*)

familiaeească)

Nicu: - Ăntru soni vinămə și la Tirana (*tu casa nau din Tirana după niscănt meși*).

Leta: - Ni s-dusără tuti pi ambara: vindera a casilei, aști și ancupurara a apartamentlui aua. Cu aistă mindueascu că u dizligăm prota ipotisi a cilimeñlui și anoastru.

Nicu: - Ai ändreptu, ași esti, ma...

Leta: - Vinămə, alăi băebate. Tora ni s-vea un lucru ti tini. Al'iura di educație nu poț s-lucredz iueva altă ică ma correct nu poț s-ti țivicuseaști¹⁾. Și cum s-veadi va s-l'i u aveam disculu s-l'i u sigurăm un loc ca dascu.

Nicu: - Po, po, ma minduescu s-s-l'i ndrriptedzu Directorie al Educație (*a horloru*) di regionlu ali Tarani. Ñ-au dzăsă că aco poț s-ti sisteedz ma culaina. S-l'i u apudiximu²⁾ unăoară, ale mul'eară. Ma la s-fac, ți fac. Măni va s-mi părăstiescu aco, și cățe documentili personali ñi l'i au pitricut ntru ațea di căsăbău.

Leta: - Ghini, ghini ași fă.

Nicu: - (*crundu dicudimnraț, tusinda...*) S-l'i u măc draclu, căt troară ñ-inși aistu șkretu di somnu!? Nu ñ-s-șadi tesu, ma ți s-facu ți esti ahăt crundu!? S-mi nvescu și s-esu... esti multu crundu. S-l'i dișteptu alantł'i, ñ-ini arău ti el'i!... Ma atumțea ți s-facu!?... S-așteptu ninga năheamă, duoă s-mi nvescu și s-mi nchiescu ti DE-țlei (*s-antăvălea*³⁾ *pit udălu căt nclo-ncoați*)

Leta: - Ți ai alăi bărbate ți ești sculată ahăt crundu!?...

Nicu: - Ți s-am!?... U am minta ti la lucru. Mindueascu și mpăltescu diadunzburiri ti andamusira cu șeflu a personelu ică di singura cu directorlu. Căt mpăltescu un variant, ñ-spăreaști nitamamu, după ntru clipu anăngășăescu⁴⁾ variantu altu, di nău altu... Și cu tut aistă, niți una di eli nu ñ-l'i u umplă mintea ică ma correct ți va s-funxioneadză di dalihea (*ică reală*).

1) țivicuseaști = rregullol, pěrștat

2) apudiximu = provoj

3) antăvălea = rrutullohet

4) anăngășăescu = nxit, stimuloj

Leta: – Ma cățe u l'ea cu ahăt sinhisiri¹⁾!?... Li u exiyisiș²⁾ correct ipotisea, că ești ntru pragu a pensionlu, mul'earma tu pension, ficiorlu student la universitetu ti studeari, alantlu căt ari bitisită și ninga nu esti sistematu pi lucru; ahtari că hii protlu a taifllei și ai ananghi di căt ma cătrora s-ti numești dascu fără di altă. Ncredu că vat s-ț-l'i u l'ea ntru considerată șiv a s-ti numescu tu vărănă sculii di nau aňi di mardzina alu căl'iuri proti, ta s-nedz și iň cu autobus că, helbete, tora tini ești aușitu...

Niku: – Fără di altă ași va s-facu. S-dzăsi, s-feați...

1) *sinhisiri* = *emocion, probleme,*

2) *exiyisescu* = *shpjegoj, përkthej*

Ntănia parti A treil'ia scenă

Ăntrari (nănti ali scenă)

Pali: – (namisa a dascloru alant'i ntru arada ti adunarari cu șeflu a personelu ali DE-țlei unu căt unu. Nănti ali scenă) Voi u aveăț arada!? Intreaț ntru oficiu! Mi pãrigursescu. Șef de personelu ali DE-ție di region;u a Tiranlei! Ma voi?...

Niku: – Cunușterăli(*Generalitati*) a meali sunt nfățîșati¹⁾ ntru căftara cu scieari. Ncredu că nu í nevoi s-l'i u diftursescu.

Pali: – Ah, po-po, aveăț ndreptu! Spunețni, vi pãlăcãrsescu pri adurara ș-pi șkurta ipotisia țî căftaț s-dizligaț!

Niku: – Hiu dascu vlecl'iu ntru pragu a pensionlui. Am vãnit Tirana di itia di fumeal'i. Macă esti posibilu s-mi numaț ntru vãrnă sculii di hoarã, mardzina di cali țî s-l'i u acaț autobuzlu di cățe s-adycheaști că vrăsta ari faptă lucru a lei tora. Șcurtu nu potu s-l'i u facu nidzera la lucru pi cicioari ca atumțea tu tinãrama a mea. Ma, ș-cățe hiu așatu, a lucrului l'i am chiundrită corectu și iu țido țî am servitã u am spusã aistã. Ti nu l'i u adivdzeari, aistã u spunu și pãhãrli a lucriloru țî s-l'i mpriunescu a fișlei personalã ca cuadro di educație...

Pali: – Ti achicãsii mulu ghini. U am plãsatã²⁾ di tamami ăncreadira ipotisia avoastrã. Li u dzăcu, aveam multu pãțani locuri di lucru, ncãt căftari ti numari au nfațășatã multu căftari nali ti l'i numiri. Ti ațea va s-l'i u aveam multu zori ti l'i u numari, cu tut impresionurãli țî plãsai di aistu protu contact cu voi, di sigura multu buni potu va s-l'i u dzăcu că mi fețitu bunuvoitorlu³⁾ avoastru, așit ta s-am durințã s-va agiutu. S-achicãsești ti căt zburimu mi va s-l'i nfațăședzu a

1) *nfățîșati* = *pasqyruara*

2) *plãsatã* = *krijuar, bërë*

3) *bunuvoitorlu* = *dashamirin*

directorului, ți esti copetentu s-apufăsească.

Niku: – Dacortu domnu și multu spulaite ti conțentrara și căștigara avoastră.

Pali: – Așiț cum l'i u dzășu, va s-fățeț ghini ta s-l'i u aduneăț singur directorlu și s-l'i u părăstiseț insă căftara avoastră. Ateu esti copetentu și poati va s-l'i u da varianturi concreti.

Niku: – Fără di altă, fără di altă va s-l'i u adunu. Ninga unăoară spulaite. Patjetër, patjetër do ta takoj. Edhe ñeherë faleminderit.

Pali: – Ah, mi l'irtaț, cât nu agărșii!... Li aveăț adusă decumentile personali ntru cartoteca ali direcoria anoastră!?...

Niku: – Nu, nu domne, ma suntu ntru cartoteca a DE-ți'lei alu căsăbău, anda aco l'i pitricu directoria a dicasterlui(ministril'ei).

Pali: – Nu ari ipotisii, idiu esti.

Niku: – Va pălcărsescu ñ-spuneț că ntru ți dzuuă și ntru ți oară fați așiptari directorlu!?

Pali: – Dzua a vinir'lei la ora 14oo.

Niku: – Spulaite!

Pali: U aveam ti nsărținati¹⁾.

Niku: – (*nănti scenă, cala ti şuțări tila casă*) Fusca tipu di babageanu, aistu Pali! După a zburir'lei poati s-hibă și cu sufliu bunu. Goală ma s-hiu arășu di aista aradă că tutuna am fută corect tu custusira a oașniloru cu cai cuvintedzu di ntănia, ahăt ma multu nu aiști soi funcționarii ți tutuna bănădzu cu aduchiri di servilu a șefulu, ma lisă potență pi alanțli sum năș. Eh, ți dzăcu și mimi(eu)!? Nu, nu fați parti ntru aiști soisăzi. După a gririlei ț-alăsă ipresionuri că amăneatu ira scoasă di la vărnă ună hoară di Tirana, ti activitetu di partieacu di l'i u avea numită tu aistă sarțină. Ma di alanta parti s-videa di limpida că nu putea s-inșea dot di pisti a directorului(*a competentlui*), di până că mi dimindă ți l'i u andamusescu și nășu. Așiț cum am avdzăt că elu, ma că

1) nsărținati = për detyrë, për mision

li s-umplă mintea, creşti ncreadira a lui, ti numeaşti. Aşti li u avea numit Samiulu. Cu tut că ti elu avea intreată un oaspi a lui dintru dicasteru(*ministrii*), şi ñ-dzăsi: “Duti, ciucuteau, că ti bitiseaşti lucru elu, maxus ti dascli cu eksperienţă!...” Tu sonil'ia va s-l'i dzăcu aşichearee. Nu am cânăscuţ. Nu hiu ânvăţeau cu intreari. Ntru măna avoastră. Ma că ñ-agiuş, va ţ-l'i u ştiu ti tiñii. Nu s-şti!?!... Poati ta s-l'i u muştinedzu¹⁾ aistă vărñă dzuuă.

Directoru a horloru: – (*namisa a dascliloru alanţ tu aradă ti adunari cu DE-ţlei a hoariloru, şi aşteaptă interesatli hn câtă unu. Nănti ali scenă*) Ursea domne! Cum u aveaţ hala!?(*loatănda alu mutriri şi s-l'i u avdzea cu căştigari mari*)

Niku: – Po, po! Ia domne director hiu un dascu veclu, inu dntră unu căsăbău cu tradită tu pada a educaţilei, furţatu di ipotisiruri a fumealei şi că hiu ca caplu a lei, şi că hiu tru oragu a pensionlui am nevoi s-mi numescu ca dascu....

Directoru a horloru: – Li u aduchii multu ghini că şi căfteaş... (*anda s-mindueaşti năheamă*)Vă pālăcrisescu ñ-parastisiş pi şcurta ntru retrospective biografilei avoastră!

Niku: – Fără di altă domne... “Hiu aminteat tu anlu 1945 la ună hoară a regionlu x. Anda am bitisită sculia pedagoghică a Ñoxilei, am ufilisită ca dascu ntru niscănti regionuri şi hori di al'umtrealui²⁾, ntru şi hiu numatu dit dicasteru a educaţilei. La anlu 1975 bitisii universitetu di Tirana cu arupari di lucru şi di atumţea am prăxită³⁾ di maisturu muşeatu di dascu pit sculii al'umtrea di anamisa şi di optu aña a căsăbălui a meu... (*poati s-adavgă*)

Directoru a horloru: – S-ţă dzăcu dealihea, cum mi arăşeşti tiplu avostru, ti aţea trăş di ază ti mini(eu) viniş ti ahiuhiri lucru ntru sculia x aproape di Tirana. Cu mini voi nu aveş ma lucru. Va s-loaş apufăsira a numirlei la şefu a personelui (*s-află prezentu tu aistă adunari ndodhet*), şi luna nchisivi

1) muştinedzu = shperblej

2) al'umtrealui = përndryshe, ndryshe

3) prăxită = ushtruar ,i edukuar; i hartuar

diunăoară luna ntru sarțină...

Niku: – Spulaite, spulaite domne directoru!... (*s-discuță mpărțânda cu buna cu năș. Calea minduești*)Dumnidzale, ți ciudii, cât troară s-dizligă aistă ipotisi!?!... Nu țin-s- ncreadi putei că va s-bitisea ahăt troari și fără acurmari... Samilu țin-avea dzăsă că aistă ipoți va s-u aveăț mult discula, di itia că ntru Tirana ari anăpădiri mari și ari multu dascl'i ntru aștipeari... Ma vru tiha și u dizligai aistă. Ciudii că ți achicsescu ntru ahânda!? Ună boată țin-dzâți cu dizdriñari: “Bravo, Nik, l'i u arucaș ninga unăoară arăulu!” Ncăt ună boată altă cu gelozii și ironii u rispindzii elu: “Nu ti hărăsea ahăt troară că di la dițeara până la fiteara s-mparț di ună nreagă Amari!” Ma căte s-mi dispăreadzu ntru sonilea șeflu a personelui țin-alăsă inpresionuri si alu un om ți u țani zborlu, tiransu di-averu, nu poti s-țin-l'i u şuț frândza putei!?!... Căte s-l'i u duc mintea ntru araua, ma ghini s-nu l'i u aspargu a vetil'ei aistă arăsiri dulți și diunăoar'l'ia multu hărăilitică.

Krati: – (*avinănda di dinăpoi niklu*) Koli, alăi Koli!

Niku: – (*ciudusitu*) Hă, alăi Krati, ma tini ți vrei auăț!?

Krati: – S-mi adunu ș-mini cu difrectorlu ti nuamari. Am vănită și mini Tirana. Tora cât viñiu. Mi amineai că cala mi ciucutii cu un soțu. Ti pălăcărisescu mi așteapă năheamă cât s-intru și mini ntru ciucutiri că singur un personu amdinănti!

Niku: – Fără di altă, va s-ti așteptu.

Krati: – Li u bitisiș lucru, ti ipușisii țivea!?

Niku: – Zuburim dapoia la cafene isihăsiș.

Krati: – Po, po ai ndreaptu.

Ntănia parti A patrul'ia scenă

Intreari (nănti ali scenă)

(Ntru trapeză la căfenea ningă a DE-ţlei, ți va s- difturseacă la tuti părţli diadunzburira namisa di doi soţ și simatitadz vecl'i)

Niku: – Krati, s-dzăcu dealihea, aña n-spăru că mi aştiptară ghini, ta s-nu dzăcu multu ghini! N-dzăsi ta inu ti loari apufăsira di cât luna, ma... că ți am ună priaduchiri arau.

Krati: – Nu,nu, Kola, nu ti amurzea că va si facă.

Niku: – Ma aţăia ți ţ-dzăsără?

Krati: – Și a nia n'i u ipuşisiră ti la ună horă di cât la zona a Krabl'ei, ma multu nu ştiu ți s-dzăcu, goală că s-află mardzina a calilei naţională și ti aduţ autobuzlu trăş a locu. Nu avui că ți făţeam, u apăndăsii. Tini u ştii hiu hallexhiu.

Niku: – Ghini ai faptă.

Krati: – Kola, tini u ştii că mini am un dracu di zăconi ți l'i mutreascu cu suptărimi oamnil'i. S-hiu alătipsitu, ama aţeu şefu a personelui, nănti n-alăsă ipresionuri dit a unui omu babagian, buneată vrutu, ghini ma după a ndau cicutiri pi arada cu năsu, anarga-anarga ma dăzvăleascu ună altă... Va s-dzărs tini “nu esti dicăbili s-dzăţ că esti aşi!” Ghini ma ia ți esti... Dupu zboarpăţăna a lui, elu s- cilstiseaşj s-l'i u mutrească cu detali că cu cai ari si s-fac... Macă ari dicăbiliri ți s-s-stringă(*imponească*)... ică nu poţ s-l'i u aduţeaţ durearea di cap ți va s-l'i u rezeceaşti elu, ti aţea ți proecteaşti cu aţea loghica a lui di burocratu abuzivu ți postlu u mutreaşti ca vărănă vacă ți muldzi. Nese ka mundəsi tē tē impono- het... Ş-căţe nu va s-aspuni di disfapta cu aţeli tăţitami ică

cu pitrițearli “diplomatiți” di aduchiri elu “di-avera si tradzi nănti di tini ca lucurtoru corectu”. Cradimi, s-lî plăngu cilimeñili, ai ti videari, ma nu inși ași!...

Niku: – Vahia, vahia așiț va s-hibă, alăi Krati, ma mini nu ncredu ta s-aibă di așiț soi di oamñ, ahăt ascumtoș, ahăt cinic. Cinic... Dăcu min, fără ticlifi!...

Krati: – S-lî plăngu tuțli, mu dizligai aistu tipu! Va s-lî u dăspuleascu așiț cum lî u ari nată măsa, așiț cum esti dilihea.

Niku: – Stă, alăi Krati, țî ț-vea ațăia s-ti ameșț ahăt ahăndu, ai cilimeañ ti țineari, mulëara fără lucu, ti ațea poti și s-u pățăști!

Krati: – La s-esă iu s-esă! Mini va s-lî u facu ta s-lî u zgrămu ațeu muțu apățātu, dizgustuosu.

Niku: – Ghini, ghini tini u știi, ma căștigosu, mindueati multu nănti țî s-u fați!... Suntu luchi veclii, tricuț a luchiloru aței, alăi Krati!...

Krati: – U știu, u știu, ma ș-mini nu lî u măcu săpuna cu cașu. A hitrului, cu vulpisiri, a niscruplui, cu niscrupuliri...

Ntănia parti A țințlia scenă

Intreari (nănti ali scenă)

Krati: – Domne șef, domne șe-e-ef! (*avinăda di dinăpoi*) Voi ma vi aștipteam. Vi pălăcărsescu s-ñi ndreadz un ciucutiri di singura. Anda voi s-zbureascu nntu privata...

Șefi: – Tora ti tora nu potu. Am ună aduneari di lucru cu directorlu. Ma ayiusescu... N-ș-feați amneată. Mi aștipteăț aua măni, di căt la ora 07:00!...

Krati: – Spulaite! Di sigura va s-l'i u așteptu.

Niku: – (*la ună trapeză dintru cafenee ningă ali DE-ție, și repeteaștipit la tutăli diadunzburili namjsa di doi soț ică di colegii vlecl'i*) Hă, alăi Krati, și ț-dzăsi șeflu!?

Krati: – Ira acățeat cu directorlu, ma ayiusea... Tini u știi că ma ț-băgai eu(*mini*)!... Nu ț-s-mparțu culaina. N-ălăsă ciucutiri. Va s-ni adunăm aua măni dimneța, anda, ș-cățe ira sămbătă, el'i nu va s-u fățea arăpăsari, di itia ali greautăța "mari a lucrului". Va s-l'i u plăngu "hala"!

Niku: – Krati, eșț dracu a draclui, nu ț-l'i u măc cānli ciomaglu(*ămpărțānda*)!

Krati: –(*n cāfenee...*) Ursea domne șe-e-ef!(*cu geesturi și anda șeflu acaț loclu indaști*) Iuțido și am lucreat cu ipușisiriși pasionu. Kudo kam punuar me pērkuștim dhe pasion. Multu ori innānda pi cicioari pit hori di cama dipartăli, fără cali di mașini, vahia ș-fără pāni...

Șefu: – Aveăț ndreptu..., așit esti. Nu l'i u giocă toplu. Ghi-ni ma ază suntu alăxiti chiroili. Statlu ari sigurată giucara a dascurloru digeaba. El'i negu și inu fără disculii. Tutuna ma s-pārmirāsescu abienturi a mătiñdarlei. Tut ași și pātirăli,

cu tuti că armăni ninga ti pãrmirãsiri ect.

Krati: – S-ț-dzăcu dalihea aisti aňi dintrã soni am lucreat tu sculii di cama bunãli a pulitiei di iu am vãnitã. Hiu piriursitu ta inu tu metropolu ti furnii multu sãntoasi familiare. Am dau feti tu unversitetu și nu potu s-l'i țănu ma nu lcreai. Mulearma l'i u am fãrã lucru. Ari inșit tu asistență nãnti di trei-patru aňi, anda uzina a combinatului iu ea lucra s-ncl'isi. S-aduceaști că... Tu ți disculii mi aflu. Ti ațea va pãlãcãriseascu, ta s-mi numiț, așit cum zburitã. Ananghioasã. Ma cã s-hibã pututã unã oarã cãt ma trãoarã. Aista mi anãngãsãii ți va s-l'i u ndrivedzu dreptu la voi. Di alanta partii cum l'i si dzăcu a zborului nu aveam cãnãscuț ți s-ni agiutã, ti ațea șucurtu nu aveam "oaspiț". Nu ńi armãni țivea altã, goalã cã s-investescu consacrara și profesionalizmu a meu di matintor... Nacã voi mi agiuteaț ti sicurara lucru, va s-l'i u hiu ghini aharistu și va s-mi cilistiseascu muștinedzu cu putearli a neali... S-aduceaști nicreari ipotisirii ti voi...

Șefu: – Va aduceascu domne, va aduceascu. Ma... lucru esti cã aveam multu cãfteati, ncãt locurile adyisiș suntu multu pãțãni, ti ațea va s-l'i u aveam multu discul... Goalã di aistã ari multu matitadz alți ți așteaptu arada a numirlei. Ari di ațel'i ți au și trei-patru aňi ntru așipteari. Ntru aistã cãbili s-l'hea cu minti cã cãnd l'i u ini arada ti voi... Cu tut ațea voi duțevi la inspectorlu a cartoteclei parastãsiș cãftara avoastrã cu scrieari. Ma di tamama diadun cu elu completiș documentaționlu ți cafti practica administratescã ti numarli. Nivrutt s-va țănu cu nãdii siguri, va s-l'i u videamu ți va s-fãțeam ti voi... Esti ghini ți nidzedz ti l'i u cicutiri dintrã mãni, cã anda mãni ari și dzua ali așipteari cu cuadril'i matindadz n așipteari. Li u acuitiș cã hiș sugeraț dit mini ti contactari cu elu, cã eu nu va s-hiu prezentu n așipteari, di itia cã hiu acãțeau cu ipotisii altã ți ń-l'i u ari ncãrcatã directorlu. Tora ghini s-ni videm!...

Krati: – Ghini s-ni videm, domne șef!... (*Minduitănda pi a vetilei după mpărțara cu șeglu*) Oh, Dumnidzale!? Ți s-l'i dzăț ațil'ei, cum s-l'i u badz numa!? Fără di altă limbă di vulpă, multu enigmatică. Di tamami adhiț cum am crieată ipresiona. După limba “dulți ca di babagianu” ascundea scupadzli a lui di coruptatu. Ațeu vrea, cum s-videa, fără di altă muștinari ti “lucru”. Fusca fără ticlifi ti asmulsiri, ș-căte elu esti cu arugă di statu. Lipsești s-u dizvălescu cama nclo. Ți pârmitii caftă!?...

Krati: – Cu ridifisirli ți au armasă din casă poati s-l'i u pin-gu și vărănă șasi meși. Ma după!?...

Niku: – Haifi, nu ti aspari că va s-l'i u ntrițem și aistă! Ai agărșită că aveam tricută disculi și cama geali!?

Krati: – Uh, năheamă căt nu agărșii, ni s-vea s-negu la inspectorlu a cartoteclei s-l'i prudipsescu căgtara și s-l'i u mutreascu nacă n-ari vănită dosarlu, ta s-l'i completescu conformă a proceduriloru administrativi. Ași mi dimindă șeflu.

Niku: – Fudz, fudz! Ma ti așteaptu aua. N-*u* măc mintea că va s-l'i u bitisraști troară lucru aci. Nu ncredu că va s-aibă multu voași. Fudz, fudz! Hait, s-ți neagă ambară!...

Krati: – Ași dzăcu sji mini. Mi așteaptă aua că vișiu!

Șeflu a cartotecle: – Ursea, ursra! Va pălcărisescu staț!

Krati: – Spulaite!

Șeflu a cartotecle: – Ți ipotisi va adusi aia la oficiu a catoteclei DE-țlei ali hoară!?

Krati: – Ma, ia, cu dimnidara a șeflui am vănităta s-umplu documentile administrativi ti numari, ti ți hiț voi copetentu.

Șeflu a cartoteclei: – Fără di altă va s-vi agiutăm! Li u aveam ti sarțină.

Krati: – Ipotisia chiundreaști că ninga nu ari agiumtă do-saru personalu di cadru di la dicasyetu ali educati. Di cum hiu informatu poati ți in nutru a stămănil'ei, ncăt a nia...

Nu mi aşteaptă chirolu. Voi s-lî u aghiuescu procedira administrsyivă ti numara, anda ari posibilitati ți s-mi nu-meascu trăș di mâni...

Șeflu a cartotecl'ei: – Domne, nu tiscăñisea! Nu esti ipotisii u dizligăm cu munati aistă. Preliminari scriaț ună căfteari cu sciari ti mumiri. Mpriunțl'i ună CV-i șcurtă, ună certificat di aminteari dit oficiu a fulirlei țivilă, și ninga unu veveu ți hiț bănător a Tiranilei.

Krati: – Ursea, domne șefu! Aisti săntu documentile, l'i am etimi.

Șeflu a cartotecl'ei: – *(anda l'i arucă ună mutrită, anda l'i arucă une mutrită ca di hetusu)* Atunmțea pi reguli. Diadun bitisim lucru.

Krati: – Multu spulaite! *(și ntru fudziri)* Domne șe-e-e-f!

Șeflu a cartotecl'ei: – Ți vreaț adivdzaț? Grițl'iu! Ma l'i u advdu.

Krati: – Va pălăcrisescu, nu loaț ti atău, macă hiu vinitu proaspitu și anda u am oaspiț, ți s-mi informedcu, va s-ț-facu ună ntribari: “Va s-facu numiri nali?”

Șeflu a cartotecl'ei: – Fără di altă că va si facu. Ma... Cum?... Când?... Hiț diștiptatu singur s-l'i u dizlidzeț cama nclo aistă ți l'i u dășu...

Krati: – Așiț dzăcu și mini. Mi aşteaptă auăți că viñiu.

Niku: – Dzășu mini că va s-l'i u bitiseai troară. Căt ghini că nu ti amneaș multu!

Krati: – Va s-ț-spunu țiva nau ți dăzvălii. Va s-ti ciuduseaști fără misură. Când s-ț-l'i u spunu va s-l'i aduceaști că căt ti plănfzeari ahăt esti ș-ti arădeari.

Niku: – La s-l'i u avdzăm că tdi fusca alstă!/? Am dzăsă mini că eșță dracu tini, alăi Krsti. Că cum l'i ndredz zboarăli ti ntribari, ta s-eșă aco iu vrei tini.

Krati: – Anda l'i dedu căftara diadun cu licența a bănarlei

Tirana cu adresa exactă și numru a telefonului ali casi, u ntribai nacă va si s-facu mumiri nali. “Fără di altă ți va si facu. Suntu multu lovuri goali. Ma aișț șefuri l’i u facu di castila discula. U aduceaști singur tini. Nu dau di ncot imajuri aței. Și ta s-u știi, ș-cățe u știu, până s-nu u-aundzi, chera nu nardzi și ti alasă fără țivea.” Dicari, demec lipseadhti s-mi “aruc” (*s-dau rușfet*) ta s-mi numescu dzăț tini. «Ași lupseaști s-faț, altăsoi aua la ușa a directirlei va s-armăñ. Ți dzăț alăi Koli, așiț fusca lucru arsară s-mutrescu (*hov tē shof*). Dicari cum s-vedu bubol’i aișț suntu ligaț cu unu-alantu. Ti lau și ti spelu cu zboari mușeati și, macă nu va s-l’i u culturireaști gepa...

Niku: – Cu șăt u ncl’ideș zburira..

Krati: – Nu, nu, ma ntru clipu u ntribai că căt ira păzara. Eli ca fără di arău n-l’i u aștiptă pisti șaptisuti di n’l’i di paradz. Ma ghini, mini (eu) am fută directoru di sculii tu regionlu a mru, macă mi numescu cu idiu funxionu căt neadzi păzara. Ti aistă s-va dau ori ma multu. Loai curaiu și u ntribai băpoi, macă nu s-fați n-si șuț paradz’l’i. “Iu ari nu s-fați auați, pliclu a șeflui, elu ț-sălgheaști apufăsiri ntru măñ. Nu ari frică că poati s-l’i u angălisescu. Ți frică!? Di singura. Xităxira¹⁾ cafti șaiț. Ari di aișț soi!? Nu ari...”

Niku: – Cu un zboru și mini poati s-n-l’i u giocă ma nu atuca, dzăț tini.

Krati: – Ti Dumnidză, am frică că ași esti.

Niku: – Cum minfueaști? Va s-atuț!? Ică va s-muț mănă!?

Krati: – Po, po, va s-mutu mănă. Fusca analti păzara!? Nu l’i u mușcu dot mini. Nu l’i u aveam minduită ahăt analtă. S-ira ti vărñă dausută e ținți di n’l’i ahia, ma ahăt putei.

Niku: – Luna, luna, Krati, va si s-veadă și aistă a mea. N-l’i u asparășă humorlu aisti țivări scandaloasi și n-spuneș. Mi turbescu. Monnstruoz.

Krati: – Hali mari ni au acățeat. Ți nu l’i u acaț șcretlu di

1) xităxira = hetim

om și nu tradzi? Koli, macă vrei fudz tini, că mini va s-mi duc și ninga unăoară di formală la directorlu, ș-cătea u știu că sișt nu si disică cullaina.

Niku: – Ghini, ghini, ma fugu. Ghini s-ni videam luna năpoi!

Krati: – Ghini s-ni videm! Va s-ti așteptu până s-neagă ora ti aștpteari.

Niku: – (*mindueaști calea*) Tuti ațeali țivări ți ñ-dzăsi Kra-ti, ma mi asparu, aștloru aparatcicuri ñiț, nu l'i u s-acăț besă culajna. El'i tu ahourhita ti căprițusescu¹⁾ cu zboari "mușeati", ț-u mutu farri mădua. Ț-u facu dicutotalui pădină cu lilici. Ț-u dipunu luna pisti țeară. Nu știu, nu știu luna va si s-veadă că căt ndreaptă și sincheară va s-hibu ti promesa ți ñ-feațără ti numiri aña ntru aștptari. Vahia vatiantlu alu Krati esti veti realiteta, ș-cățe inima a mea ñ-va al'umtrealui... (*agimsi acasă*)

Leta: – Cum l'i u tricuș ază? Ți avem vărănă nau!

Niku: – Ghini, ghini... Țivea ti veta a mea.

Leta: – Că cum ñ-si vedz ază!? Nu l'i u ai ațea mutrită hărăsită ca di dzăli alanti.

Niku: – Ma ia, hiu năheamă di zburira cu Krati. Ațeali ți ñ-spusi ñ-u aspațără humorlu. Mi hopsără ntru ahănduri. Cu aiști soi di oamni ți ti lau și ti spelu noți țivea nu poati s-hibă sigură. Pripunu că și numira a mea esti condiționată. Nu ari cățe s-amintu pripuniri^{1)!}? Po, po pripuș... Biles esti realitetu alimpidu, singur ma s-hii orbu fără ocl'i ta s-nu vedz. Aistă esti metoda: Metota ti *sălnăiri* conditi după scupolu a lory. Ma cum s-veadi nu ari ma spețialiști ti băliri. Mastri ansar s-ti vedu (fățanda cu dzesturi). Al'umtrea... Leta: – Ți ñ-spuneș alăi bărbate!? Aistă fusca s-badz mănil'i n capu! Lăhtăroasă,..., lăhtăroasă....

Niku: – Ma..., și mini ana, u am apufăsită (*batănda al cotlu*). Niț ș-goală ună cațidhă ti aisti avdeli. Va s-alumtu ti driptata.

1) *căprițusescu* = *bëhem kapriçioz*

2) *pripuniri* = *propozim*

Păn tu soni. Dreptulu s-neacă ma nu s-mbuceaști. Krati ntru șiurhita vru si s-arucă, ma când lo hăbari ti păzara s-lăhtării. S-trapsi. Nu putea s-l'i u frămtisea un misură ahăt mari, ahăt căt nu va s-ndistula¹⁾ aroga di alu anu ntreagu.

Leta: – Ghinu ai faptă. Aistă fusca nividzută!...

Niku: – Ntru aistu chirou absurdu și absurditata va s-ancupără di niarșinata. Bilem fără vătămara a sumeñilei

Leta: – Aisti soi di țivări, mărata di min, nți pit minti nu pot s-l'i ntrecu.

Niku: – Ma ia că suntu reali că!... *.(monologu...)* Cum l'i țani țeara aidhț doi di oamñi!? Ți dzăcu ș-mini!? Vahia arasta a mea fați vărñă spaniu. Cum s-vedi nvotu l'i u țănu veta cu nădiuri. Luna, luna... Va s-mi ñ-l'i u spătăl'usească pidaulea. O, u leau apufăsira a numirlhei și dintră minta a mea s-aspeală țido pistipsiri arau, o nu l'i u leau apufăsira, cu un zboru mi părțălescu; atumțea va s-mi necu ntreaglu ntru aisti lăhtăroasi pistipsiri...

1) ndistula = tē mjaftonte

Ntănia parti A șas'ia scenă

(luna dimneța năpoi la trapeza ali cafinee aproape ali DE-
țlei...)

Intreari (nănti a ștenlei)

Krati: – Bună dimneța! Avusce vănită crundu ază!?...

Niku: – Ń-inși crundu somnu. Nu ma ñ-s-arăvdea și mi nchisii ti aduneari. Li u aduneăș directorlu? Ți ț-dzăși? Ti ipușisii țivea!?

Krati: – U ciucutii, u cicutii, ma ñ-spăru hălvă arați. Cum s-veadi suntu ligaț cu unu-alantu aișț. U știi cum ñ-dzăși? “Po, po mi ari zburită șeflu ti voi. Nu vi fățeăț merachi l'i am dată dimăndari! Căt s-s-disfac loclu va s-ti număm. Tora aveăț lu-cru singur cu elu. Trăș di măni s-l'i u aduneăț și ncredu ti trei-patru dzăli s-iliftiruseaști loclu și l'i u aveam minduită ti voi. Haidi, ghini s-ni videam și lucru ambaru!...” Armașu ca uiñisitu. Nu putui s-scotu ma ș-unu zboru. Ia aistă fu tuta. Ma dză vahia poati s-l'i u ncredeaști aștloru!? Putei. Putei...

Niku: – Tini mindueaști că așț va s-indeaști, părțălinda cu zboari “mușeati”. Căt ținiț (*adyeafurisiț*) fuscan!? O, Doamină, Dumnidzale curl'i aișț nicălători, așț cum știi Tini!...

Krati: – Când va s-ti părăstiseaști ti l'i u loari apofasia a numirlei la șeflu?

Niku: – După vărănă oară. Va s-duc, va s-mi duc alăi Kra-ti, ma dupe ațeali și ñ-spuneș tini țido ñ-esti faptă părpodî. Ntru mintea a mea esti adinată gl'emu, un vrundusami și nu l'i u aducheăști ntăñilu cu doil'iu. Ți greaști tini, alăi Krati? Căt vărănăoară dzsăcu la s-esă iu s easă. Ma, ai vidzută tini și vrundusama¹⁾ nu ñ-s-dizleadzi, că nu ñ-s-dizleadzi. Mizii u

1) vrundusama = rrumujhania

pimşu aisti dau-tei nopt. Fără somnu, apilpisitu, ntregu bizdisitu¹⁾...

Krati: – Ai ndreaptu, ti aduchescu şi nini, ma aşiţ l'i u am pimtă.

Niku: – Ń-neasi oara. Na fug la şeflu. Mi aşteaptă auai că nu mi amănu multu. Ta s-ţ-spunu ti ahtiaptara a şeflui.

Krati: – Va s-ti adhteptu. S-ştii şi canda s-nu Ń-l'i u căftai.

Şeflu: – Va pălăcărsescu, cu arada. Voi u aveaş arada!? Nuntru.

Niku: – Bună dzua, domne şef! Viñiu ti loari apufăsira după alu zborlu a directorului ntru aştiptara tricută.

Şeflu: – Ghini feţitu şi vinitu (*...anda s-mindueaşti ti un chirou cama lungu di cât adetea*) U ştii cum e lucru va s-viniţ după dau-trei dzăli. Va s-l'i i strigăm şi ninga unăoară dasclu şi va ănlocuiţ²⁾ nu adixeaşti sculars ntru funxionlu a directorului ali aculii di ali ună hoară aproape. Ti aţea minduim aşiţ. Ncredu că nu esti vărñă ipotisi mari. U aducheaşti. Luctu di dzăli.

Niku: – Doamne şef aistă pitreaşiri nu mi ariseaşti. Nu hiu ageamitu şi s-ñ-l'i u aşheară culaina a ñia. Nu hiu ninvişatu. Aistă esti pitreaşiri. Neise, aistă l'i u aveam ntru măn şi făşeţlu adhiţ cum l'i u talking mintea. Ma mi lărguescu. Numurlu a telefonului l'i u avraş scriată ntru căftari. Ma aşiţ şi adresa. Ma că va s-loaş apufăsiri ti mi numiri dimăndaş-lă n casă di ofiţiala. Hiu ntru aştiptari. S-ştiş goală ună şivea. Bana esti bană: Mini hiu ntru pragu a pensionului, ma nu agărşiş că şi voi va s-inşiş tu pension. Urăscu s-nu vi afleaş ntru condişuri a meali. Ghini s-ni videam!

Şeflu: – Doamnu, nu u loaş ahăt cu arău! Nu vi arăchiş! Noi him ntru procedira a numirlei. Lucru di dzăli. Nu vi săcăldisiş!

Niku: – Domnu, şi avui ti dişeari u dzăşu. Nu ari domnu şi s-fac ta s-l'i ncredu la aţeali şi dişeaş voi şi şefur'l'i alţi pisti voi.

1) bizdisitu = i dëshpëruar, i dezizlionuar, i zhgënjyer

2) ănlocuiş = do të zevendësonit

Căndu nu l'i aveaş di siguru loclu ți n-l'i u dimăndatu, n-diteaş cu cai vi mpizuiş voi? N-au cădzut oasli ntru educație a nia. Ti așea țivărli lipseaști s-l'i u lugursiș ghini. Și zboari ți griș. Ma și așiş procedirli avaoștri administrativi. Aveaş s-fășeș cu oamni nu cu cășughi...

Krati: – Alăi Koli, alăi Koli! Ajdi troară! Mi săcăldisiș!...

Niku: – Căt nividzutu hii, alăi Krati!?

Krati: – Cășe? Cum esti lucru?... spjñ-lu ti pālăcărisescu!

Niku: – U știi tini alăi Krati!?... Avuske ndreaptu ntru așeali avinarli a teali. N-l'i u șușără și a nia. Mi pitreațiră. Ti așea ma că nu va s-aveai strigată niș că va s-mi acuiteam că ma mi aștiptei. Ama și mini l'i s-ascumbusii¹⁾ cu așeali ți știu mini când leau focu. Di pășăna u șcișu amăniia²⁾, ș-cășe u știu multu ghini că nu amintu țivea. Suntu luchi nviteaş aiști, alăi Krati, l'i u facu dociu n ușă și ț-dzăcu s-băneadz.

Krati: – Ț-u dzășu că sunti nidisicaș aiș. S-l'i plăngu tușli nu l'i u măc cănli ciunaglu ca biliș. Ai ndreaptu, alăi Koli, nu lipseaști s-l'i apuneam plătări cu aiști. Nu călcăm dot pisti maralu curatu noi. Nu ni arușinăm. Va s-l'i u nrișean și aistă disculă³⁾. Nu săcăldisea, că ndreapta s-amăni, ma nu agărșeaști.

Niku: – U știi țil? Aistă di ază l'i u băgă căpachea deacutotalui. Nu poati s-zburească ti țivea altă. U aduchescu veta acurnatu. Am nevoi s-căpșeascu. Ti așea ma fug.

Krati: – Cum s-vrei. Dacordu hiu și mini(eu).

Niku: – S-l'i u măc draclu (*monolog*). Căt orbu ți mi spuș ți ncredzui la așeali zboari mușeati. Ti năheamă chirou plășai un iluzionu, nyisi cu ocłi disfapti. Ageamilăchi ntru ună vrăștă coaptă. Ma nu ari țivea. Năpoi că năpoi mjñ (eu) nu mi astragu. Va s-l'i u dizleagu. Fără di altă...

Leta: – Troară ti șușăș. Hă, ari vărănă țivea nau!?

Niku: – Ți nali, ale mul'eară! Mi pitreațiră. Iși zborlu alu

1) *ascumbusii* = *ju pērvēsha*

2) *amāniia* = *tērbim, zemērim, mēllefin*

3) *disculă* = *e vēshtirē, peshē, vēshtirēsī*

Krati... “ (rispuni zburira cu dheflu cu sarcasmă) Ma le, ma le! Ńi si tridzea ca oaia ali Dumnidzeale. “Ghini feţitu, multu ghini feţitu ți vinitu (... anda s-mindueaşti ti un chirou cama lungu di zăconileq). U ştii cum esti lucru va s-viniş după dau-trei dzăli. Va s-l’i u strigăm ş-ninga unăoară dasvlu ți va s-l’i u nlocuiş, nu adixeaşti s-si scoală ntru funxionlu a directorlui la sculia di ali hora aproapi. Ti aţea minduim aşi. Ncredu că nu esti vărñă ipotisi mari. U aducheaşti. Lucru di dzăli.”

Leta: – Nu ñ-ncredisea putei ți... Ti aţea hii ahăt multu angulcitu. Ţ-ari fudzit videara. Nu ti săcăldisea. Aveam ficior’li noi. Şi ahăt chirou căt ni ari armasă ti inşiri tu pension, vas-fiţem cum va s-fiţem, va s-puripsim. După... Aveam KOficior’li... Fără di altă ți va s-ni agiută. Va s-ni ţănu năş.

Niku: – Ti aistă nu pripunu, ma ñ-ini inati. Ma multu aruşăni dintră,hiu ntru soni a carierlei. A vreari ta s-easu tu pension futănda pi lucru, aşiş cum au inşit tuş soţ’li a ñei.

Leta: – E ma ghini de. Isihăsită-vi¹⁾ tora!...

Niku: – Nu ari isihii ti mini. Di aua ş-nănti goală ti aisti ţivări va mindueascu... S-aibă di aişş soi di cuadri!? Nacă esti aşi ş-ti bărlu vecl’iu, aistă ti băgari măñil’i n capu. Ti plăndzeari ş-ti arădeari diunăiar’ia. Ţido aretii au loată sonlu. Ţi va si facu tinirl’i, ale muleară!? Putei nu am adixită şi hiu hiptu ntru aisti soi lăvăşiñ. Niş nu va facu aşiş până tu soni când s-ncl’idu ocl’i. Şi ahăt căt ñ-ari armasă nu l’i u săhunescu²⁾ veta, că cum l’i dzăcu a zborlui zuluma zulumi ti faţi. Voi s-hiu cămursitu³⁾. Aşi ca până tora. Nu s-ñi mi facu cu dzestu. Aistă nu va s-l’i u arăvdeam putei, ma ghini mortu ncăt yiu!...

Leta: – Ghini de, ghini. Fudz s-căpseaşti năheamă că hii multu trunduitu!

Niku: – Aşi, aşj va s-facu. U ştii ţu ale muleară!... (giocă da pit udăilu) Iu nu mi aduţea fântazia a mea cala ntru şuţări?... Aţea azburea şi azburea pi iuţido. Ori ñ-s-vidia ţido chisită,

1) Isihăsită-vi = qetəsohu, qetəsohe, qetəsohu

2) săhunescu = dekreditoj, diskreditim, shpifje

3) cămursitu = krenar, i lavdëruar

fără caliinșiri. Ori ñ-s-vea că țido va s-dizliga cât cama ghi-ni. Ma, cât u aduțeam pit minti zburirăli cu aței “kopetenți” țido niaștiptata s-rusturna și nu armănea țivea, goală că un imaju di arină țu nu putea pădinisea și ună vală lișoară di apă și diadun cu ea afănisseam și mini cu tut țivea.

Cat vărănă oară altă mindueam că tuti aisti el'i l'i fițea ta s-ñi l'i u misurea pulsu, nacă hiu argo tu arasta țu ofream dizligeari “muștinari”, ti umpluri giepuri alu ațloru pihaviți nifăntiț și fără ticlifi. Ma..., l'i dideam ali veti a mea curaju. Aistă ti nițiu nu modu nu potu s-l'i u facu, pikerișt tora tu soni. Lucru țu nu s-feați aistă, ale mul'eară. Și canda s-u știu țu s-arnănu fără pănă. Nu, nu aistă nu potu s-l'i u lișuredzu alu nițiu nu, niț a sin'lei a mea. Ma ghini cu tiñii pănă tu soni. Ntru soni nămuza, niț că nu ancupri, niț nu s-vindi. Aistă esti educștia țu am loată ntru famil'ie. Aistă esti contaeptită la mini cu ntrițeara a ańiloru ma multu. Țu suntu aiști țu vor s-ni frăngu, s-mi arușinedzu! S-u știț că aistă lizeti nu va s-l'i dau, ma nu singur mini, ma și aței suti-ñil'i oamñi tiñisiț, diadun cilimeañil'i a loru, țu mindueascu ca mini, țu ali Arbinișii nu l'i au măncată putei, putei...

A daua parti Ntănil'ia skenă

(*imnănda pit ună cali asfaltată. Năntiscenă*)

Intreari (năntiscenă)

Niku: – Ń-ini ciudusiri, nu ştiu di iu s-l'i u ahiurhescu!? Ţi lipseaşti s-facu? Iu s-negu? Cu cai s-ciucutescu?... Nu am cânăscuţ. Ma s-iream tu regionlu a meu l'i u avaem dizligată numira. Ma... aua him ntru capu a căsăbălu şi nu ai...

Anghi: – Profesor, profesor Niku!

Niku: – (cu veta) Ńi spăru că vărnu mi strigă! Po, po. Esti ca boaţă cânăscută (s-şuţ dinăpoi). Uh-h, Anghi! Di iu inşiş!? (*s-andamuseaşti cu bună inimă...*)

Anghi: – Profesor, ti vidzui Ţi nu l'i u aveai mintă, ti aţea Ţi-strigai! Căt gjini Ţi aduneai! Ni ari loată doru. Ari tricută multu chirou di atumţea. Professor cum aveatd fută cu săntati? Ţi buneată va ari adusă ntru cap di căsăbău!?...

Niku: – Eh, ale Anghi, căt ghini Ţi ti aduneai!? Am vānit cu bănari aua, anda doil'i ficior'l'i a Ńei l'i aveam aua Tirana. Marlu ari bitisită universitetlu şi ari ahiuhiurtă lucru, ncăt ma Ńiclu esti tu anulu dit soni a facultetlu di dreptu. Aşiţ l'i dedām cārari Ţi ma ghini Ńi intirisaşti s-bānām auaţi diaduñ, ghini ma... nu fuscăş ahăt culaina Ţi s-alăxeşti cătichisira. Ipotisi, ipotisi Anghi, la s-l'i lāsămă aisti. Cum ai fută, cum l'i u ntreat, cilimeañil'i cum l'i ai, suntu cărsçuţ vărănă năheamtă?...

Anghi: – Multu ghini. Şi cilimeñil'i suntu ghoni. Suntu criscuţ. Hiu multu apudiditu cu năş. U vedu Ţi hii multu sinhisitu¹⁾ profesor, s-veadi că vărănă Ţivea mārinaşti²⁾. Dzăcu că poati s-hibă multu importantă.

1) *sinhisitu* = *i emocionuar, i shqetësuar*

2) *mārinaşti* = *trishton, pikëllon, shqetëson*

Niku: – Eh, alej Anghi, la s-l'i u lăsăm hala a mea că esti multu mintită ti dizligeari. Mi hărăseascu multu ți ti aduneai! Aveam chirou ti zburiri ma dinăpoi.

Anghi: – Vi ncejamu ti beri țiavea! Ntru idyiu chirou pländzem și “hăl'i».

Niku: – Dacortu (ghini) ale Anghi, ma vahia ai lucru, și mini nu voi s-ț-l'i u măcu chirou și ti amănu.

Anghi: – Ghini, ghini, ma mini voi s-știu, că ți căñiseaști!? Nu s-ști vahia ti agiutu mini și s-hii suguru că, macă s-hibă di mini țido va s-ndregă. Cum l'i dzăcu a zborlui dicu tot s-ndredzi singur barba a chirosului nu ai ți s-l'i faț. Ti ațea, di-cara ti aduneai ti ncjemu ti beari țiavea după spuñ-mi arihati cum l'i u ai hala.

Niku: – (*năpoi ntru ațea trapeză*) Ghini, ghini, alea Anghi, nu ț-u aspargu! Ti am ca feata a mea.

Anghi: – Țu vrei s-dimăndaț profesor? (*Cu bună educată*)

Niku: – U știi tini eu singur căfei beau.

Anghi: – Dacort, hiu și mini ti ațea ma părănghilsescu¹⁾... Tora spuñ-mi!

Niku: – Ma ia, voi s-mi acoapiru tu vărñă scullii ca dascu, anda ninga nu am ișit tu pesion. Ńi s-va și vărñă patru aňi. Leta ari văr ținți aňi ți ari inșit tu pension. Unu di ficiorl'i va și-ninga un anu ta s-bitisească universitetu, ncăt ațeu marlu u ari bitisită tașmă și ari ahiurhit lucru. Natural aistă ñ-ari dată arășită aleaptă. Ti ațea di cum l'i vedz avem nevoi s-lucrăm ninga. Anamera di nivel'uri economici esti și cazu altu, cum si dzăți omnească, șcort pot s-l'i u pingu chirolu fără lucrării. Ncredu că u aduceaști că căt importană esti ti mini lucru. Ti aistă hiu ndriptată a DE-țlei a hoarloru ti mi acupiriri, anda ñ-avea dzăsă că poț s-l'i u realizedz ma culaina di căt la pulitie. Ti ațea cum l'i u vedz avem nevoi s-lucrăm. Ma, ti tiha a mea arau, mi părțaliră²⁾ cu lizeti. Ș-cățe nu ñ-l'i u au aruptă

1) părănghilsescu = porosis, rekomandoj, porosis

2) părțaliră = përcollën

ninga, ma și dit un ageamitu s-aduceaști că aței suntu biliț, nu ț-l'i u dau apufăsira a numirlei ningăldzătă ghini gepa (*poati s-spună ma cu detal'i apățari*).

Anghi: – Limpidyea, limpida... (*anda s-mindueaști*) Minduescu că potu s-l'i dau dizligari. Vahia ti năheamă chirou, ma poati s-easă ti ambara cama nclo și s-ti numeaști. Aistă pocediri l'i u cănoscu ghini că cama nănti am fută inspecoră ali aștipteari. Tora hiu directoră. Ma inspectora di tora am cunușteari ca soață, va s-l'i telefonescu și va s-l'i greascu ti ipotisia a tea. Nu ești dascu ti la hoară tini. Nu fudz hici la DE-țlei ali hoară. Va s-vedz că va s-ț-esă ma ghini. Căt știu mini mări ari aștipteari directora, fudz tu aduanara și părăstiseal'u ipotisia. Esti năheam sertă, ma că l'i s-umplă minta ea ti numeaști. Ti ațra ași fă! Va s-l'i u vedz ți va s-ț-easă pi ambara.

Niku: – Efharisto! Efharisto! Așțiț va s-facu. (*s-mpartsu cu oaspățita*)

Anghi: – Profesor Niko, profesor Niko!... Mi ml'irta! Și ninga țivea. Lipseaști s-va aduneaț cu directora ali DE-țlei.

Niku: – (*...năpoi nănti a scenlei*) Feată chibarcă aistă Anghi. Năpoi ațea ți ari fută, atumțea ari armasă. Când vini la sculia anoastră, ira ahăt arușdisită, ahăt ndilicată, ma și multu munată și dișcl'isă. U lo troară veta și, după unu anu s-feați dascalită di dalihea. Ni ntriba ti țido ipotisi și va s-avea ntru nvițătură și s-cilistisea cu tut suflitu s-l'i aplica eli. Așțiț după un anili a treilui ea u numară agiutoră a directorlei ali sculii. După doi aări s-dusi tu metropolă după a bărbatului. Am ncrediră la aistă feată. (*năpoi la aistă trapeză*)

Krati: – Alai Koli, alăi Koli!... (*l'i u acaț di dinăpoi*) Nu mi vidzuș!?

Niku: – Krati leart-mi! Nu l'i u avui minta. Căt mi mpărțai dit unu simatită¹⁾ și tora esti directoră aua. Ma mindueam ti cala ali ațlei feată di atumțea și ază esti direcoră și dadă. Nu

1) simatită = koleg

li u leai dot cu mintă și flurii esti ea!?

Krati: – Spuñil'u, și zburii!? Vahia ț-deedi vărna cali-inșiri ti ipotisia a numir'lei. Amani spuñil'u ti pălcărisesvu! Nu ñ-s-așteaptă....

Niku: – Po, po tamam. Trăș ti aistă zburim. Ea ñ-spusi ună cali ti nchisiri lucru ca dascu di aștipteari tu căsăbău. După singur lucru anoastru va s-facă putută s-lomu numira. Ñ-dzăsi că va s-zburea cu inspectora a aștiptar'lei, și cu năsă s-cunuștea di multu chirou.

Krati: – Căt ghini Kola! Dzășu mini că țivea intetesanță ari undzită. S-videa dit mutrita a tea. U știi cum ñi si spăreaști aistă cali, tamam, cum dzăți un zboru mintimenu s-ințră dit la fineastră și nu di la ușă. Nu ti scăñisea că li u dzășu cu humoru!...

Niku: – Nu, alăi nu scăñisescu că ț-u cănoscu ghini aistă limbă a tea di șacagiu. Lucru esti s-ahiurhiescu unăoară, ma avem chirou s-arădem căt s-cripăm.

Krati: – Cum dzăț, ma ti mini poati s-zbureaști cu năsă!?

Niku: – Cum nu, potu s-l'i u zbuurescu, ma nu potu s-cilistiescu, anda.... Ma, cu tut ațea, mini va s-l'i u zburedcu... Goală ti ună tdivea hiu siguru, că ațea, cum țido s-hibă, nu va s-ñ-l'i u lea ti arău. Ari suflitu arală ațea.

Krati: – Agiutñi, hiu halegiu! Nu am ți- dzăcu ma multi. Tini ñ-l'i știi hăl'uri.

Niku: – Căt s-mi adunu va s-zbuurescu ti haka a tea. Va s-zbuurescu fără di altă, ș-cățe nu l'i u am bitisită ninga hala a mea. Ț-dau zborlu a tiñil'ei! Ti am soțu bunu, Krati!

Krati: – Haristo, Kola!

Niku: – Cum dzăț u ncl'idem ti ază? Va s-mi duc troară ază acasă. Avem ti fițeari ună urari la omñiloru ali Drită ază, ti ațea...

Krati: – Ghini. Ghini s-ni videm!

Niku: – Halegiui, multu halegiu aistu Krati (*monologu calea ti nidzeari n casă*). Va s-u zbucescu cu Anghi. U știu, suflitu di om ațea, va s-l'i u agiută și Krati. S-l'i u măc dracu ch tut aisti hăl'uri ți ni au acțeat tora tu sonira a carierlei, nănti ți inșim tu pension. Măni va s-mi duc ti adunari cu directora. Va s-l'i părăstisecu șcort căftara a numirlei. Ń-au grită că ștea, ș-cățe tu zburiri ț-lasă impresonu că esti multu sertă, ma esti cu itii și poati s-ț-bitisească lucru. Ntru diadunzburiri va s-mi cilistisescu s-l'i u bindisescu ta s-mi numească. Ma... și ma s-nu va s-mi așteaptă ghini năpoi va s-mi cilistisescu s-l'i u țăn vetea, că nu axeaști¹⁾ s-ti asplinsești²⁾ și sălgheaști minciuñ că tu locu ți s-badz sufurțeali s-l'i scoț ocul'i. Po, po va s-hiu căștigosu, anda ațea l'i u ati ntru copență numira... (*miduităda agiugi acasă*)

Leta: – Ca multu ti amineăș, alăi bărbate!? Mi fățeș mira-chi.

Niku: – Ai ndreaptu. Ma, nu poț s-l'i u cu minta că cai am aduneată ază, ale mulleară.

Leta: – Cai-ă-ă!?

Niku: – Anghi, agiută directora la sculia anăoastră tu chitou când iram n hoară. Anghi slu Asipu.

Leta: – Po, po am avdzăt că esti aua ntru mettopol di când esti murteată, macă iu lucreadz, nu l'i u știu. Am impresiunuri di ma bunăli ti nășă. Ira multu munată și vrută. Ma ațea ți l'i u fițea ți s-alidzea di soațili alanti, ira lucru. Lucurtoară mari ațea feată. Feți carieră troară.

Niku: – Mi vidzu, mi adună nășă, ș-cărse mini nu l'i u aveam minta. După mi ncl'imă ti beari cafei... Anda l'i u supușu hala ñ-ipoșisi că va s-mi agiută, ta s-ahiurhiescu dascu di aștipteari tu căsăbău și după niscăntu chirou și poati s-mi numescu. Ia așiț ñ-dzăsi, ale mulleată...

Leta: – U fați ea, u fați! Esti suflitu di om.

1) axeaști = vlen, meriton

2) asplinsești = irritojē, nxeh

Niku: – Ași dzăcu și mini... Këștu them edhe unë... Tut ași ñ-dzăsi: Nu ari căte s-fudz n hoară. Hii dascu ahărdzit, l'i u faț lucru ghini aua tu căsăbău. Nămalu ai lucrată pit hori acoți....

Leta: – Ti pălăcărisescu ñ-l'i u exiyisea, cum esti aistu lucru ali aștiptari că nu l'i u aducheascu!?...

Niku: – Na ia, aua tu capitală, poati s-lipsescu dascl'i cu raportu ică cu itii altiv aisti ori s-alăxeascu cu dascl'i ți s-păltescu cu ori...

Leta: – Ahăntu, căt ori lucredz, ma și ahăt ti pălteaști. Ma sigurașinu ți-u păltescu?

Niku: – Ntribai. Ñ-dzăsără că s-cănoscu singur ti perioda cându nu licreadz ntru chirolu a vacanșloru ali veată. Tuti doi meși.

Leta: – Ghini, ghini fusca! Atumștea nchisea!

Niku: – Ași mindueascu și mini. Va s-nchiseascu.

A daua actu
Scena a dau'iea

(*nănti alu unu oficiu DE-țlei*)

Intreari(*nănti ali scenă*)

Krati: – Hă, Kola, viniș!

Niku: – Viñii Krati, viñiu. Ń-l'i ai scriată numa tu listă cum
ñ-ipușisiș?

Krati: – Po, po. Ț-u scriată. Va s-ințără după mini.

Niku: – Haristo (*Nntru idyeya chirou ini un și s-intră fără
aradă*)

Krati: – Iu ma fudz tini?... Nu l'i u vedz că avezm acățeat
atafs!? Ti aysea fudz acaț atada ca tuț!

Birbantu: – Nu, nu alăi domne. Intru că am ti loari goală
ună firmă.

Krati: – Ază ea ari aștipteari și fați di aisti soi di fițeari.
Fudz tu aradă, de, ca tuț!....

Birbantu: – (*vidzu, ți vidzu și intră tu aradă*) Ghini, ghini
de. Nu intru tubarada a teau...

Krati: – Ți soi di oamñi lăvoși aiști tipuri!...

Secretara: – La s-intră, va pălăcărisecu protlu ți ari arada!

Niku: – Intri, Krati!

Krati: – Intreai, intreai (*intrănda*).

Niku: – (*monolog*) Ca multu ma tirieaști aistu Krati. S-vi-
dem ți va s-scoată: ficior ică featăb!? Hă, Krati cum inșiș!?

Krati: – Zburim dapoia la căfene. Aco ma ti așteptu. Intră ti
tora că ași dzăsi secretara.

Niku: – (*năpoi igdea oficiu după cum sunt scenuri alanti*)
Bună dzua! (l'i pirșindeaști tyț pi arada)

Drerectora: – Voi hiț...

Niku: – Po, tamam....

Drrectora: – Va părălăcărescu părăstisițniū scurt ipotisia avoastră, ma di ntănia n-griț ti vetea tu retrospectiv!...

Niku: – Doamnă, fără lundziri multu, voi nănti s-părăstisisecu cu pățani zbori ntru retrospective CV-ea, și pi alunga și alarga di tamami s-află ntru documenele di măzbătăra personală a mea, pitricută cu postă și ti s-află ntru cartoteca di personelu ali aștil'ei directorie. Hiu dascu vecl'iu cu tuti calificărli metodică și profesională ntru învățătură, ma di itia ti giucara a loc-bănarilei tu capitală, caftu ta s-mi numiț dascu tu profilu a meu ntru vărănă sculii di auăți și videăț măhănăla di voi; țivea și hiț voi copetentă. Ti ahăt și n-ciucuteaști a vetilei a mea, potu s-va dzăcu și iuțido și am servită ca dascu, ntru hori ică ntru căsăbăiuri lucru a mea ari fute prefesionalu și sumeñiu. Ti căt dzășu l'i u spuni CV-ea a mea și tuti axiri alu activiturli a meali, și suntu supusi tu măzbătăra a mea personală și s-administrești di cartoteca li aștil'ei directorie...

Drrectora: – Ti aisti și n-l'i părăstisiș hiu limpidu, ma voi ta s-nu ti țănu cu zboari astrapti ti numari va s-l'i u dițeam că ntru aistă directorie suntu părăstisită multu dascl'i alț nănti di voi, și au trei-patru aņi și așteaptu s-numescu. Așiț, domne macă s-avinăm loghica a ardil'ei avau l'i cadu și va s-vi numeaț după patru aņi. Cum l'i u videăț nu si bagă hici tu induiri și putearli ti l'i u numari pi voi suntu nipututi di parta anoastră... Arău n-ini ma nu am ț-facu!...

Niku: – Aisti și dițeț voi poai s-hibă tamama, ma lipseaști s-l'i aduchiț că mini hiu ntru soni a carierl'ei tit rei-patru aņi esu tu pension. Ntru idyea chirou hiu capu a taifl'ei, mul'earma l'i u am tu pensiu, ncăt unu di ficiorl'i l'i u an tu universite-tu..., va țăneari. Cu aistă voi s-vi dzăcu că mi aflu ntru discul' ecomomiki. Ti ațea, va pălăcărisescu, loțal'i ntroc'l'i aisti con-

dituri disculi şi puteţñiu Numara, Doamnă!... Vat s-l'i u ştiu ti tiñii. Aistă vat s-l'i u apudixescu cu lucru a meu dedicat.

Drrectora: – Aisti soi di argumenti alăncescu tuţ dascl'i nevol'iñ şi n-s-ndripteadz şi şi inu dintră rehigionuri ca voi. Ntru soni nu himu anăngăşaiţ¹⁾ s-va număm, anda că nu aveaş vānit cu căftara anoastră, ma aveaş vāniti cu vreaa avăoastră lişoară...

Niku: – Aistă u ştiu Doamină, ma ţ-caftu lucru după profesionlu; aistă esti ndriptata a meu ca căsăbăitor lişoru alu aştlu locu şi niţi unu nu poati s-ñ-l'i arniseaşti²⁾!... Niţ voi.

Drrectora: – Li u dzăşu că nu potu! Lipseşti s-ni aduchiţ. Aveam păţani locuri lişoari, ntru şi aveam recomandiri ta s-tridzeam dascl'i di Tirana şi au añi şi ufilisescu pit hori di cma ma ahādoasi. Dapoia, ma aşi aveam dimindări di la dicasteru ali educaţie, şi s-făţeam numari nali ti studenţi şi suntu lauraţ estina.

Niku: – Doamnă, tuti aisti şi ñ-dzăţi, l'i am limpidzi, ma mindueascu că lucru calitativ ntru sculii cafti ncārşil'ari³⁾ a mātindzloru vecl'i cu tinitil'i. Ma aistă u ştieţ voi? Sigura şi l'i u ştieţ, ma cum s-veadi vreaţ s-mi pitriţeaţ. S-ştieţ că nu l'i u aveaş giudicată ghini aistă apufāsiri şi l'i u aveaş loayă pisupăr ta s-nu mi numiţ. S-u aveaş limpidu că mini nu hiu naivu şi s-l'i aspălaţ măñil'i ahāt culaina. Va s-u caftu la tuti instanţili cama analti. Mindueascu că esti ma ghini s-nu mi acurmaţ ma multu. Ăn special, şi di vrăsta vecl'i cu staju lungu şi am ntru educaţie. Mi numaţ!... Nu mi şuţăţ cu măñil'i goali! Nu frāmţiteţ! Li u aveaş voi ntru măñ, Doamnă!...

Drrectora: – Domne, cu voi bitisii lucru! Nu am şi s-zbureascu ma multu. Va pālăcārisescu inşiş că am şi alţ ti aştipteari!...

Niku: – Doamină, nu agărşea căv va s-ină chirou ta s-l'i u ncl'ideaţ cariera, va s-inşiş tu pensionu!... Atumţea va s-l'i

1) anăngăşaiţ = tē detyruar

2) arniseaşti = mohojñē, mohoj

3) ncārşil'ari = gērshetoj, ngatērrosj

u aduchiț ți va s-dzăc aistă. Va urăscu s-nu afleaț ntru aistă soi di căbیلی, s-nu avraț aisti săcăldisiri. Ahăt ma multu s-va afleaț ntru condituri a unui fără lucru. Sum cănusira a foamil'ei. Ghini s-ni videam! Efharisto multu di voi!...

Drerectora: – U aducheascu reagima avoastră. Nu li u leau ti arău. Macă u videăț frumineață¹⁾ poati s-vi activiteăț ca dascl'i di aștipeari. Ndriptaț-vi trăș di di mâni la inspectora ali aștipeari ta s-vi păitească cu ori ca substituenți²⁾... Tora ti tora ahăt potu s-facu ti voi, Domne...

Niku: – (*tu nănti di scenă mbuветi*) Căt mul'eară duscjlă!? Nu n-alăsă nți ma ș-ună părțică. N-l'i u til'ia șcort. Cum s-veadi nu va s-aibă mumiri ti mini până s-esu tu pensionu. S-l'i u măc draclu nu l'i u aveam minduită ahăt disculă aistu lucru...

Krati: – Koli, Koli! Ți aveam!? Cu inșiș cu directora!?

Niku: – Ma arău nu poati ți s-facă.

Krati: – Și ti mini arău, arău!

Niku: – Multu disculă va s-l'i u avean!... Sinil'ea va s-lucră ca dascl'i di aștipeari, cum ni consultă Anghi.

Krati: – Ași mindueadcu și mini.

Niku: – Iu l'i ai adusă documentile personali? Tu directoria a hoarloru ică tu a căsăbălui?

Krati: – Ntru ali hoasă.

Niku: – A nia n-dzăsi s-mi andămusescu cu inspectora ali aștipeari ta s-activizească cu ori.

Krati: – Ti ațea a nia nu n-u acăță cu gură aistă țivea! Ma tora!? Ți minduiri ai, Koli?...

Anghi: – Ș-cățea nu di aproape, u cănoscu. Ari fută dascaliță ali istorie ntru padagoghie, ma a nia nu n'i ari dată matimă. Li u didea a ntănilui clasi.

Krati: – Mi harasescu! Tanam, tamam. Ma iram aco. Sigur, tamam tu ațeu chirou. Ma... nu l'i u țănu Monti. Sight, elevuri l'i u au ma cureată amintira, di spețiala, cându esti zborlu ti

1) *frumineață* = *tě arsyeshme*

2) *substituenți* = *zëvendësues*

dascli.

Anghi: – Aistă esti naturală profesor, unu s-ţani minti ma ghini di ma mulţil'i.

Niku: – Anghi, vahi ti săcăldiseaşti năheantă, ma diadun cu Krati minduim s-ni consultăm ti un ipotisi şi ni ari inşit ază şi ştiean s-l'i dideam cali.

Anghi: – Aveaţ minduită ghini. Cu cât potu va s-vi agiutu. Griţni fără aruşdisiri¹⁾! Ţi va săcăldiseaşti?

Niku: – Ntru abdamusira şi avum cu directora...

Anghi: – Hă, cum vi aştiptă?

Niku: – Ma arău nu ari cum s-neagă. Niţi ună căştigă, niţi un zboaru bunu. Li til'ea şcurt ea!... Ti numari niţ că s-făţea zboru. Vahi şi ti multu chirou!...

Krati: – Arău dzăţ, lăhtărosă arău...

Niku: – Li u aveam bitută di alarga ş-di alunga, di cât tuti părştl'i căbilia anoastră. Tiñii arşani l'i dedmă căreari şi s-ni activizămu ca dadcli di aştipteari cu ori. Ghini ma, căţe ea mi reghistră singur ntru lista ali aştiptesri, anda ducumentile l'i aveam depozitată tu DE-ţl'ei di căsăbău, alu Krati niţ că l'i u acăţă n gură aştiptara. Decumentile l'i avea depozitată tu direcyoria a hoarloru... Vahi aistă va s-l'i u didculea activizara a lui, şi di itia a decumentiloru. Aistu esti ipotisia. Cum dzăţ? Cum va s-l'i u ndtidzeamu

Anghi: – Nu vi săcăldisiţ hici ti aistă. Poati s-nidzeţ la inspectoru a cartocl'ei di personelu ali DE-ţl'ei ali hoari cu căftara a prefesorului elu l'i pitrettdi singur tu aţea a căsăbăului. Ti aţea fud di tora. Nu l'i u cheati chirolu.

Krati: – S-băneadz, efharisto! Ma fugu ndreaptu aco.

Anghi: – Căt s-mi hăbăriţ că l'i aveaţ pitricută decumentile, va s-zbureascu cu insprctora ali aştipteari şi s-ţ-u bagă numa tu lista ali aştipteari. Biles va s-zbureascu di mări dimneaţa cu năsă, anda va s-l'i caftu un dascu di aştipteari ti

1) aruşdisiri = ndrojtje, drojë,

a nchisirel'ei. (*s-prișindescu cu Anghi...*)

Niku: – Krati, tini fudz la directotie, ncăt mini ma fugu ti acasă ta s-discurmu năheamă. Haidi ghini s-ni videam!

Krati: – Ghini s-ni videam!

Niku: – (*monolog pit şuțări ti la casă*) Cai u minduea ca va s-ira ahăt amisticată aistă lucru ali numari!? Putei nu va s-u mindueam vetea tu aistă căbilie ti plândzeati și ti arădeari! Mini dascu cecl'iu, drcorată ti mătintoru bunu și profesională. He-he-he! N adhtiptara a numirl'ei. Fără elevirl'i a mei vruț. Fără sadisfaxionu a lucrului. Șcurtu fără lucru ca și mukț alș ază. Putei ma nănti nu hiu aflstu tu aistă căbilie... Ntru aștipteari... Ntru aștipteari... Dit aistă s-spindzără bana. Așeu uratlu mumiri ti sgureaști puripsira...

A doilea actă
A treilea scenă

(*ambientă di casă*)

Intreari (*nănti di scenă*)

Leta: – Şuqur ți vâniş! Ază u tepriş! Ti amăneaş multu! Hă ti aduneaş cu directora!? Ți Ț-dzăsi?

Niku: – Ți nu Ț-dzăsi!? Ț-l'i u tăl'i şcrut. Nu aveam puteari ta s-ti număm. Aveam pățani locuri...

Leta: – Ma, cum l'i s-feați atumțea!?

Niku: – Ma u vatnu mintea, ma nu ma potu s-l'i dau cali-dziligari. Va s-facu aşi cum mi consultă Anghi. Va s-mi alăncescu¹⁾ la inspectora a aştiptar'ei. Va s-nchiseascu cu săhăț. Nu pot s-stău fără lucru.

Leta: – Ghini, ghini. Aşi fă. Ni acăță tora.

Niku: – (*alăgănda pit cumată*) Putei, putei ma multu ca ază urstlu somnu nu Ț-esti frămtu (vătămatu). Negu di căt iu negu sbi ntru mădua a mea supăracurnatu Ț-batu ca ciok zboarăli aspri a director'ei. Ți l'i u ştii vetea ea gianăm!? A vahi l'i u au băgată tu ațeau funxionu Ți s-astragă cu pripotență!? Ma le, ma le Ți l'i pascănea zboarăli ca gărăți di pruñi. Că ti zdruncina²⁾ tru suflitu, ea nu vrea s-l'i u ştiea hici. Ma, tu soni a snilui, ghini l'i u ari. Ți fai Ț-ari ea a Ția!? Mi acuitii Ți s-agiocu tora ntru aistă vrăstă frămtă. Ma le voi numiri! Căt ari Ți s-pascăneascu la ațea uşă!?... Macă s-l'i așteaptă cu zboari dulți și moali, bună-trjdzeari nu va s-avea chirou niț ti adil'eari. Di alanta parti cum esti putută Ți un daxcu dintră Scraparu, s-numă diunăoară, căt s-dusi ntru aduneari. Un di el'i l'i s-ancă a director'ei dzăndalui: “Ma ațeau căte l'i u numaş ahăt troară!?” “U numai că elu ari multu hăliuri. Ț-ari

1) *alăncescu* = *të paraqitem*
 2) *zdruncina* = *të dërmonin*

vănită cu rocoandira di ministrii. Nu am tu minti ți s-cheru loclu a lucrului!” “Ași esti, - l'i ira condra apandăsiri năsu. - Vahi ți l'i u ari ngăldzată țivea giepa elu!? Atumțea l'i s-ira cănosită cu araua ea... “Cai cănusești tini more!?!... U știi că hăbăreascu organili di dreptu!? Ti cătigursescu ti prusvulisiri. Curti di aua! Șpifu lăvoasu! Cu aistă soi di șantaju putei, putei nu va s-ti numeaști!” Ma elu nu disică hici caplu. “Iu s-vrei s-ti duț! Nu ti am frică hici. Hiu tu ndreapta a mea.” Di ațea dzuuă nu l'i u am vidzută tu ambienturi a DE-țl'ei. Ma ghini s-nchisescu lucru ca dascu substituenții unăoară, după la fscă ți s-facă. Vahi s-realiseadză ațea ți mi consultă Anghi. “Ahiurhiea unăoară, ma dinapoia singuru lucru va s-facă ta s-ti numeaști. Au nevoi sculiuri ti dascl'i cu experiență. Cai ică cara nicuchiră nu vrea s-avea tu personelu di matimi un di aiști soi!? Ia și mini voi s-l'i amu unu țivea di aiști soi.” Nu l'i u cheari Niku! Va s-află ună dizligarj sbi ti tini. Ma cându, cându va ină aistă țivea? Hă de, poati s-mi sigureafz văr!? Alăgănda pit ușăli a DE-țl'ei. Greau fusca, Niku, greu! Cat va s-așteapt ti austă numari. Aahi unh, vahi doi ică trei anși. Vahi hici...

Leta: – Ninga nu ti ari acățeată somnu?... (*căt ma ini di la cujină*)

Niku: – E-e-h iu s-află șcretlu somnu? Elu esti dusă di n mini ti nu șuțari ma. S-fricuseaști di mini ca șitanu di themianu. Ari frică s-mi arăchească cu dulțeama di cama nănti.

Leta: – Dorși, dorși, alăi bărbate! La s-facă ți facă!? Va s-l'i u pindzeamu până s-eșă tu pensionu.

Niku: – Ń-ini inati cu vetea a mea. Nu l'i ghixii ghini țivăruri. Li loai Ńicșoari țivăruri. Niți unăoară ntru bana a mea nu hiu acățeată ahăt gafil, ale mul'eară!

Leta: – Haidi, aștearti tora! Ninga va s-ti mindueaști!? Ai nevoi s-l'i u discurni mădua.

Niku: – S-știi că nu mi astragu! Nu ma s-l'i u stii nu mi

astragu! Va s-li u avineascu pit la tuti instanțui până s-mi numescu. Nu hiu găl'ină ți poati s-suditeaști culaina. Nu, ma s-u știi. Ai ti videari...

A doil'ea actă
A patrul'ea scenă

(nănti scenă, dinănti ali uficiu a inspector'lei di aștipeari)
Intreari *(nănti scenă)*

Krati: – *(cu un plicu ntru măñ)* Bună dimneatsa, Koli! Aveasca vănită ma troară ază! Li loai documentili personali di la cartoteca a hoar'ei. Ma u ducu aco.

Niku: – Ghini, ghini. Dul'i troară! Ma ti ahteptu aua. Vahi l' eau vărnu atdinu di lucru ază. Nu ñ-l'i u lo mintea ma nănti, că va s-avea ahăt dascl'i ntru aștipeari. E, iu ț-ini arada aoa! Ma... Lipsești s-așteptu. Hiu ligatū. Nivel'inu...

Inspectora: – Avean dau stămăñ ti profilu a literatur' ei ntru ghimnazu "A.Z. Çajupi"... Vai va s-duc di voi dascl'i a profiului? Matima esti dipă prăndzu di itia ali ngărcari și numru mari a elevloru. Nu va dj voi domnuri! Ma di voi domñi!

Niku: – Măcă s-nu neagă .niți una di aisti doamni ți suntu di cama vecl'i ntru aștipeari, atumțea ma mi nchisescu mini, Doamnă.

Inspectora: – Ghini. Aștipeaț, va pălăcărisescu, căt s-umplu ordinu a lucrului, ti directoria a sculiil'ei!

Niku: – Efharisto!

Inspectora: – U știeț iu s-află sculia "A.Z.Çajupi"?

Niku: – U știu, u știu. Li-am aproapi a cadil'ei.

Inspectora: – Ahăt ma ghini. Atumțea nchisișvi! Ghini s-ni videam și luctu ambaru!

Krati: – U loș!? Ti iu! Ti căt chirou!?

Niku: – Po, u loai, Krati. Ti vărñă dau stămăñ. Ntru ghimnazu "A.Z.Çajupi". Ma ñ-dzăn ți fățeaș ti documentile?

Krati: – Bitisii lucru ntru cartotecă. Ñ-dedi un nufuzi ti l'i

u dari ali inspecori di aștipteari. "Poati s-nchiseaști lucru di ază macă insprctora ari căfteati!" - ñ-dzăsi ea.

Niku: – Ambară și ghini s-ț-hibă!

Krati: – Di tora va s-ti ncjiseaști?

Niku: – Nu, nu. La ora ună, anda mătiñil'i s-feați după prăndzu.

Krati: – Ași-i-i! Cățe?

Niku: – Ti ngărcari multu mari di alevuri.

Krati: – Avuscami chirou! Mi așteaptă, ti pălăcăriseascu, căt s-l'i dau nufuza. Nu ncredu că va s-nchisescu lucru di ază. Fudimă s-bimă țivea. Zburimu cu irinipsiri. (*după dara ali documentu*)

Niku: – U știi ți esti!? A nu nidezem la sculia ali Anghi!? Li dițem ți l'i pitricum documentili personali, ta ea s-ti recomandescă la inspectora ali aștipteari, ași cum ni ari promisă. Cu aistă arastă u ncl'imăm ti filipsiri. Cum dzăț? Ghini l'i u am minduită?

Krati: – Căt ghini ți l'i u ai minduită!

Niku: – Ti ațea, ni nchisim fără chireari chirou!

Krati: – Diunăoară Koli. Când ț-l'i u am aspartă!? Haidi, tora ni nchisimu!

Anghi: – Ghini vinnitu, ghini vinitu! Canda s-l'i u știeam că va s-vineays! U nănti achixeam...

Niku: – Ghini va aflăm! Ca vecl'i ți him minduim diadun cu Krati, sigur, macă s-aveaț chirou, hii cl'imată ti beati țivea frescă tu vărnu localu aua aproapi. Hă, cum dzăț!? Nu ncredu va s-nu l'i u aspardzi!

Anghi: – Ți suntu aisti zboari!? Idyea cl'imari va s-l'i u fiteam și mini. Fără di altă hiu tiñidită!... Mi pălăcărisiț năheam căt s-mutrescu planlu ali dzuuă! multu ghini. Fuscăni cu tihi! Hi u loșoară. Fudzimă!

Niku: – (*șădzănda la trapeză*) Leta ț-fați ancl'iciuñ! Li u

ari loată dorlu multu! Li u aveam ca feată anoastră.

Anghi: – Efharisto! Și mini mi ari loată multu dorlu ti ea. Avegl'i amintiri niagârșiti. S-feați multu chirou ți nubhimu vidzută.

Niku: – Va s-ț-dau adresa a casil'ei. Ni ursiț! Leta va s-hărăsească multu.

Anghi: – Ti ipușisescu! Va s-inu fără di altă! Aistă va s-l'i u facu, cât s-lișurescu di lucril'i.

Niku: – Când s-vrei. Ti aștiptăm cu niarăvdeari!

Krati: – Demec va cunușteăț di famil'eara!?

Niku: – Po, po. U aveam vrută ca feata anoastră. Când vini la sculia anoastră, ea intrea și inșea ca tu casa a l'ei. Cu modestia a l'ei niți unăoară nu ni s-ângărca.

Anghi: – Ți fățeaș cu documentile? Li tridzeadh di la cartoteca a hoaril'ei? Li duteaș la ațea a căsăbălui?

Krati: – Li loai culaina și l'i fudhu fără prohumă¹⁾. S-spusră cu ghini tridzeari.

Anghi: – Tora mindueascu ca și voi posti s-nchisiț ca dascu di adhtipteari. Ncredu că ea va s-l'i u facă aistu lucru.

Krati: – Efharisto!

Anghi: – Ma voi profesor cum inșitu ază cu inspectora ali aștiptearj!

Niku: – Ți-ati dată un ordinu di lucru ti vărănă dau stămănti la ghimnazu "A.Z.Çajupi".

Anghi: – Ma, cățe nu ești dusă ninga?

Niku: – Va s-negu după prăndzu ca mătima atumțea s-fați la ora ună. Cum nvițesi aistă undzești di itia alu numurli mari a elevurloru. Altăsoi nu va s-vineam auatdi. Monduim s-l'i consumăm aistu chirou ti fițeari aistă diadunzburi oaspuțoasu.

Anghi: – Și aveăț faptă multu ghini, ti minduira a mea.

Niku +Krati: – Ti eftatisim dit ahănda ali inimă ti sidtă! (*pi*

1) *prohumă* = *pa pengesë*

un zboru)

Anghi: – După mini aștiptara nu poati ți hibă ahânt lungă. Ñ-l'i u va mintă ți namisa a simestrului alantu fără di altă va s-ti numeaști! Vahi ñ-s-dăsfatłți vărnu locu șibtu sculia a mea. Căt știu mini vărna doi dasci l'i u au umplută vrăsta ti inșiri tu pension. Ma s-cilistisescu s-l'i u pingu ti ma nclo inșira tu pension dit itii economici famil'eari. Ma, s-ni aduchimu di ntănia va s-mi cilidtisescu ti profesor Niku, după s-videam că ți va s-fițeam ti voi.

Krati: – U aduchescu ndreaptu. Aistă esti nsturală, singur că după elu, va pălăcățescu, s-nu mi akăseăț șib mini di ună parti.

Anghi: – Natural. Cu vrerei va s-vi agiutu și voi. Tora, a ñia mi hărădziț ca ñ-s-va s-hiu la sculii tu căpăsira mari, anda am aduneari cu ndoi matindadz ti activiteturi di nafoară di sculii!

Niku: – Ți esti ațeu zboru!? S-fudziț! Ni hărădziț că ț-măcăm chirolu!..

Anghi: – Fu lizeti (*fudzinda*) aistă diadunzburiri. Ñ-l'i u acuitită locaminteara. Acuitirli ți legu cu ea armănu niagărșiti ti caițido om. Ghkini s-ni videm! Aideaț ta s-mi adubeăț cându s-vreaț năpoi! Cat s-am puteari va s-vi agiutu!

Krati +Niku: – Ghini s-ni videm! Efaristo!

Niku: – Hă, alăi Krati, cum ț-vidzu zburira cu Anghi!?

Krati: – Ti minduira a mea fu ună niaștipteari ta s-ti cunoaști cu un om ahăt bunuvrută ca năsă. Cu un zboru anghilu calispuneari...

Niku: – Haidi, ni mpărtdăm torav că ñ-s-feți amneată ti la sculii. S-ai tihi și tini măni!

Krati: – S-ță imnă ambară lucru ază!

Niku: – Halal ali gură! Măni aidi mi andamusea la sculii. Hiu curios s-l'eu hăbeari ti lucru a tău cu inspectora a

ahtiptar'ei.

Krati: – Ghini, ghini. Fără di altă va s-inu!

Niku: – (*monolog, cala ntru tureari*) Ti ciudusiri aisti ori di matiñ ca ănlocuitor!? Ń-spăru vetea tamam ca ntru ntănia dzuuă di matindor. Mi ntirisiră elevuri clasuru a doiloru. Căt întreai ntru clasă, s-sculeară pi cicioari cu respectu. După şidzură şi tăţiră. Nu fu discula ntru aţea tăţimi s-alidzeam curizitetu, cidusiri. Vahi cu vetea a loru va s-ditea: “Va s-l'i u aveam discula cu aistă aumbră vec'li. Va s-hibă aspră, caftătiară!...” Ntru aţeali clipuri pi iu nu putea ta s-nu nidzea n minti a loru. Fantazia a loru goală că lucrea fără dănăseari. L'i u ntriciu aistă căbilie ahiurhitoasă, aşi cum ştieam mini. După anrarga nchisim s-iream ma concentrati ntru aţeali şi gream. Chirolu imnă. Niadhtiptat dedi chiprulu. Matima bitisi. Loi reghistru şi fudzii ti la clasa alantă. Şi ti eli avui idyea aduchiri, ş-căte cu speţifiţli a loru. Namisa a elecurloru l'i u aduchii vetea ntru aţeali clipuri ca znuitu. Aţia, namisa di năş, esti bana a mea. Spăreascu şi va s-mi numescu vărñă dzuuă, şi ta s-nu hiu dyeavatu¹⁾. S-vedu ma muriti durutuasi du elevuri căt ori mi duc di la ună sculii la alanta. Ta s-nu l'i u avdu ma zborlu”aştipteari”! S-l'i u scitu cu scoaţi di n mini aistu zboru şi angăneaşti tristeaşă...

1) dyeavatu = kalimtar; i përkohshëm

A doil'ea actă
A țințil'ea scenă

Intreari (*nănti di scenă*)

Niku: – Leartimi, că ti lăsai s-așteapț mulu!

Krati: – Nu, nu. Căt viñiu. U lugursii tamam chirou.

Niku: – Ți avean? Cum tricu lucru cu inspectora? A ț-u dedi ordinu a lucrului?

Krati: – Po, po. Vărnă dau stămăñ la sculia “Paritizanu”. Neșu dreaptu aco. Feciu vărnă patru ori matimă.

Niku: – Căt ghini! Căt ghini! Nu va săcăldisiț. Țido va s-ndreagă.

Krati: – Ași pistipseascu și mini. Ma,... di la dițeara până la fițeari l'i u moarț un ntreagu munti. Macă, cum l'i u dzăți un zboru nădia moari sonil'ea.

Niku: – Halali gura! Nădia. Nădia... ti țani yiu. Multu ghini u dițeaș. Ma nu ñ-spuneș cum u acăchicsiș vetea ntru mătimi n clasuri aștil'ei sculii cu numă aua tu metropol. Ma di tama-mi vrui s-ț-dzăcu, ți impresiunuri ămbăneaș.

Krati: – Multu buni, ira sculii cu elevuri interesiț ti mătimi ntru sculii. Și lucru a dascslițl'ei ți ănloucii¹⁾, s-videa alimpida că ira cu calitate și profesională. Dit upleara a reghistrului mi bindisii că ea lucrea cu modu sistematic.

Niku: – Și la aistă sculii hiu apudiditu. Cum dit nivelu a eleviloru, cum dit lucru a colegl'ei cu raportu. Ma directoru ali sculii aproapi diadunvrăstu cu noi, comunică că poț s-lu-creadz la sculia anoastră n tutu semesttu, anda ună dadcaliț ali sculii, ari căftată s-dizleagă dit itii famil'eari, și di cățe ea ira dascalită cu ori lișoari nafoară di organică. Ași indeaț voi păn s-facu adăvdzearli organiți semestrulu alantu. Iu s-ști,

ănloucii = zevenděsova

numatlu poati s-hiț și voi!? “Efharisto! Zborlu avoastru tu urecli alu Dumnidzău.” Nu li u știu, ma zboarli a lui ñ-dedără forcă, cu un zboru ñ-li u sculeară moralu. Și tora ți zburăscu cu tini, un achicăsiri di lizeti indeaști s-arământă apreasă și niapusă n tută fuira a mea.

Krati: – Țivea multu bună, Koli. Ași voi s-aflu și mini vărănă variantu!

Niku: – Va s-li u afl'i! Bilea și cama troară di ți li u mindueaști

Krati: – Aistă, va s-ira ideală.

Niku: – E ma ghini ni mpărțămă tora. Dzuuă ngărcată tindoil'i. Fudzim s-adunăm vetea pitu cadurli anoadtri. Cum dzăț? Ghini u am.

Krati: – Toplu nu li u jocă. S-vea s-ni etmusimă ti mări. Ghini s-ni videm!

Niku: – Ghini s-ni videm! (*cala ti nidzeari a casă*) Ti ma pățana u nchisimă unăoară diunăoaril'ia a lucrului. Nu puteam s-li u pindzeam ma nclo așa fără lucru. Hiu nvățeată cu elu. Nu pot s-băneadzu dot fără di elu (*intră n casă*) Ți rețitari li feați ațea feată ali poezie “Rețitalu a munțitorlu”!? Li dedi dixonu multu di tamami și alimpidu. Ma și așa cu tempu și timbru. Tamam ca ună actoră di dalihea. Aisti suntu ămbănearli, ți fără di eli nu potu s-băneadzu.

Leta: – Văniș alăi bărbate! Cum li u tricuş ază la sculii.

Niku: – Ghini u btricii, ghini. Ma... Mi lăhtărsești factu ți ninga va s-hiu ti pățan chirou. Ș-cățe directorlu ñ-prezabtă un variantu ți piati s-ideaști lungu aștilui semestru la aistă sculii. Aistă armări un puteari, anda DE-țlei poati s-aducă un altu dadcu di aștipeari. E cu tut ațea cu bună vreara a lui, după da stământ și s-ñ-vea s-neagu tu vărănă sculii altă. Tamam ca kiu ația, kiu fiu aclo...

Leta: – Ti năheantă ahiurhiș unăoară și vahi ma după ț-dăsfești cala ti numiri.

Niku: – Aistă esti goala ți ni țăni yii. Mi fați optimistu. Băneadzu țido clipu cu nădia a numir'ei...

Leta: – (*lotănda cu lucril'i a cadil'ei*) Ți ti ari ancălcată ași alăi bărbate ți ma ti etmuseaști ti mătiñ a măn'il'ei canda s-hii dascu ahiurhitor! Căpsea năheană că hii multu acurmatu! Nu ți-frați ghini s-l'i u ngreaț ahăt multu vetea tu aistă vrăstă.

Niku: – Ghini l'i u ai tini ma aței elevuri ți avui ază dinănti a mea, nu ntrebu ti acurmara a mea. Goală s-videai că cât interesîț, curioși și seatoși ti știeari. Ama mini nu am tu minti s-l'i căñisescu. Aistă nu l'i u am străxită putei tu catiera a mea. Niț că am ti l'i străxiri până ntru sinil'u. Aistă s-l'i u ai alimpidi. Voi ți mări cāndu s-hiu fudzitu dit ațea sculii și s-mi frătescu cu caițido di năș, s-nu mi mutrescu cu agrili, ma cu respect, s-prișindescu cu inimă, ș-cățe ca dascu ti pățanu chirou, ma cu imaju niagărșitu. Aistă ñ-da forță ta s-l'i forțiseascu și s-l'i organizeascu ghini orăli a mătiniloru, ale mul'eară vrută ți ti săcăldiseaști ahăt multu ti bărbatu a atău.

Leta: – Ghini, ghini. Indă. Tini u știi că cum va s-faț. Am multu chirou ți hiu tu pension. Li am chirută tora șprehjet ali dari a mătiñiloru, ma goală că duruseaști cānd ti cilstiseaști ahăt multu.

A doil'ea actă
A șasil'ea scenă.

Intreari(*năti di scenă*)
(după patru-ținți meși)

Krati: – Bună dimneța! Aveasca vănită și tini ază!?

Niku: – Ma, ia, am vănită. Nu indii lucru la aysea sculii. Adusără cu numeari ună dascalitdă laureată di nău. Cum l'i u veadz am vănită năpoi ta s-caftu di nău vărnu locu di lucru sâlăghitu¹⁾.

Krati: – S-ț-dzăcu ndresptu părăstisira cătivărnăoară la aistă uficiu ari ahiurhită s-mi căñisească tutuna cama multu. Ti țido di dau stămăni idyea țivea. Cum l'i u veadz aua. Hala, Nevoia ți l'i aduni doil'i civior'l'i ntru ună păpuță.

Niku: – Ti vinira!?!... Ti vinira ți s-ai cu ea! Protlu!...

Krati: – Ghini tini, ma mini ari avută arasti ți hiu părăstisitu și ti țido stămână. cătivărnăoară hiu tureată cu măni goali n casă. Fără licreată dipu. Aistă esti ți esti, Kola! Căt arău l'i u achicăsii vetea dinăti a mul'ear'ei, a cilimenurloru și cșițido. Ń-spărea canda tuț'l'i Ń-l'ibu fățea cu dzestu... Tu ațeali cli-puri Ń-s ntunica țido, ahăt căt Ń-s fățea s-l'i u bălstimam vetea căte aveam vănită ntru aistă bană, ți singur dureari Ń-aduțea, dureari nibitisiti. Ma după aisti căbiliuri disculi, inșea vărână oară di mătimi ntru vărână sculii, atumțea năpoi l'i u loam vetea, Ń-s-yiniea nădia ti yinatorlu. Bana esti durută. Ntru ațeali pēțăni dzăli jli intreamu a lucriloru și nu știeam s-chiudream. Aisti căbiliuri putei nu l'i am ămbănrată ma nănti.

Niku: – Ș-mini discula l'i am avută, singur că tu aistu semestru am lucreată tu idyea sculii, ma ama hiu părăstăsită la aistu uficiu ali așipteari ti țido mesu, nisiguru ti numari. Și ia,

1) sâlăghitu = i liruar, i liră

tora, năpoi unăsoi ca tini, ică ca dzați alturi, ntru aștipteari...

Krati: – A nu ai vidzută ca niscănț di aiști dascalți ică dascl'i l'eu apufăsiri cu numari dyeavatu? Dinănti ali aștil'ei oficiu el'i l'i veadz singur unăoară ntru soni a simestrului. După nu l'i veadz putei. Ți l'i dzăț aștil'ei? A nu esti enigmă aistă? Fără di altă că țivea s-ascundi duoă aistă.

Niku: – Po,po-o. L'i u am vidzută și mini. Va s-ira căt cama vrută ta s-ni sistemam și ca tu aistu soi di modu. Ti pățana s-aștirdzea acurmara ti părăstăsiri aua. S-dijgl'inaști di aistă angusiri și difturseaști¹⁾ fără dănăseari.

Krati: – Limpidu, limpidu. Āmbănămu singur angusara a numir'l'ei.

Niku: – Buna ali aștil'ei va s-ira ună dzligeari, ș-cățe ti pățan chirou, ma arăsităoasă. Cu l'i u mindueaști tini. Poati s-l'i u dizligăm și aistă? Ai vărănă idei?

Krati: – Canda s-l'i u plândzeam unăoară hala ali așl'ei inspectoră ali aștipteari ! Macă s-hiu anapuda ațea n-ari spărută doamnă mul'eară. Ni ari tiñisită. Li dițeam unăoară. Nu s-ști poati s-ndreagă.

Niku: – Idei mintimenă aistă. Ghini l'i u ai agudită. Ma... Vahi ni respecteaști di itia ali recomandirli ali Anghi... Ma ghini s-l'i u giudicăm cu diștiptati aistu cealpu. N-s-veadi ca ună mul'eară ndreaptă și mutreaști nomuri și singur nomuri ntru lucru a l'ei. E ntru aisti soi di arasti tu locu și s-ndreadz, aspardzi.

Krati: – Ghini l'i u ai. Ma tu aistu clipu nu niți ună idei ntru minti că cum...

Niku: – Ți dzăț canda s-l'i u ncl'imăm ti beari vărănă țivea frescă!? Aclo pit zburiri l'i u aștrăm cu multu căștigă ipotisia. Căt cama naturală.

Krati: – Tamami, tamami. L'i ai minduită ghini. Aistu modu ni da prutami ta s-nu s-n-itiescă²⁾ niți ună soi di niaduchiri.

1) difturseaști = përsërit, përsëritet

2) itiească = shkatojmë

Niku: – Tora armăni s-aflăm cliplu ta s-l'i cl'imăm.

Krati: – Mindueascu că momentul ma uidisitu ti l'i u cl'imari esti ti prändzu când s_-șuțamu di dari ordinuri a lucrului ti păltiri.

Niku: – Am dzăsă mini că ț-lucrează mintea ațăia. Cum s-dzăți, l'i u ai “feamină”.

Krati: – Ma cum s-veadi ti ază ma inșăm huchi. Nu n-esu vărănă lucru. Tricu ora unspărdzați și ninga nu ma s-părăstișeaști vărănă căfteari ti lucru dit directoriuri a scuilor.

Inspectora: – (*esi inspectora di la ușa avuficului*) Ti ază nu ari ma căfteari. Părăstisivi năpoi mări. Cai ari ti dari ordini a lucrului ipugrăpsiti²⁾ s-părăstiseascu la ora treispătdzaț. Dzua bună!

Niku: – Atumțea fudzimu. Nidzeamu ti ipugrăpsimu ordinuri a lucrului pit directoriuri a scuilor.

Krati: – Ași va s-fățeam. Ni adunăm după ora doisprădzarsi giunăteati. Macă, s-l'i u videanu tiryisitu l'i u ncl'imămu inspectora cum zburimu.

Niku: – Dacortu.

Krati: – (*tu șuțari năpoi ațea scenă*) Bitisiș lucru? Li ipugrăpsish?

Niku: – Po, po, fără ipotisiri.

Krati: – Și mini. Atumțea ahtiptăm cliplu, când s-fugu tuț dadcuri alanț și l'i u ncl'imămu.

Niku: – Ghini, ghini. Cai di noi va s-l'i nckeamă. Mindueascu că ațăia ț-ini ma multu di măñ, Krati. Așiți, tini va s-l'i u ncl'eañ!

Krati: – S-vudzu aistu lucru. Ași s-facă (intru ntru uficiu) Bună dzua, doamină!

Inspektorja: – Bună dzua! Ți hală aveăț?

Krati: – Adusmă ordini a lucrului ti aistu mesu ti păltiri.

1) *ipugrăpsiti* = *i firmose*

Inspectora: – Po, po. Li aveaş ispatiri. Multu ghini.

Krati: – Doamna inspecotoră! Nu va s-ñ-l'i u loaş ti arău, nacă l'i u nclimăm ti beari vărănă frescă diadun cu colegluba meu, Niku.

Niku: – Şi mini pi ună minduiri cu Krati hiu. Va pălcărisescu, dixiţñilu cl'imara anăoadtră ca semnu di respectu şi aveamu ti voi!

Inspectora: – (*pi daul'ia*) Mi aveaş băgată ntru ună pozită disculă... S-va dzăcu ndreaota mini nu parna am chefi şi nsoţăsescu ntru aisti soi arasti, ahăt ma multu ti cl'imari şi ñ-s-facu di oamni cu şi am cumbărilji di lucru. Ma di itia că ti voi am plăsată respectu aleptu nu va s-l'i aspargu. Va s-l'i u dixescu cl'imara voadyră cu vtuari...

Krati: – S-hiţ sigură, doamnă inspecotoră, că cl'imara anoastră esti cu nămuştră! Fără vărănă nănti ică după minduiri!...

Niku: – Po, po aşi esti... Ti niţ unu modu nu putem s-ni astridzeam! Nu him astridzitor! Nu aveam tu minti ta s-spiculamu ică s-l'i uutilizămu ti interesu oaspăţăl'ia honrstă şi ma nu l'i u durudiş voi cu suflitu bunu şi cu inimă albă avostră. Ân ciuda a ipotisir'lei anoadtru ti numari, voi l'i u aveaş dată agiuteara avoadtră, ti ahăt căt ti alas sarşina, activizănda ca dascl'i di aştioteari... Căt ti nunara anoadtră noi him sumeañi că voi nu aveaş şi ni făşeş,, anda nu esti ntru măna avoaştră. Alanşă suntu competenş. Vahi l'i cafi ntru minti ti noi! Vahi şi apuchiruseaşti¹⁾ ştea urata numari!... (*arădu treil'i*)

Krati: – (*tu idyea chirou cu Niku*) Efharisto şi ma ni tiñisiş(*resprctaş*)!...

Inspectora: – (ntru trapeza a dulşeam) Va pălcărisescu nu l'i u adivdzaş cu "bună-tridzeari" ică şi cu "alidzearea cu căştiga a zboarloru"! Mi saidisiş cu tapini ca ună colegă vecl'i

1) apuchiruseaşti = firmos, konfirmuar

avoastră, Dascalită hiu și mini și inspectorlăchia nu l'i u am loată cu tăpii.

Niku: – Fără di altă. Ași minduim și noi. Anilea aistă fu pindzeara ti l'i u ncl'imeari. Și ahăt cum ñ-s-veadi nu aveam alătipsită¹⁾. Ni s-veadi canda him cânăscuț multu chirou nănti. Cu un zboru “ca oaspiț vecl'i”.

Krati: – Tamam, ași esti dalihea. (*intră camarierlu*) “Ți urixiț!”

Niku: – Un expresu.

Krati: – Și mini.

Inspektorja: – Ncăt aña ună “Ivi”.

Krati: – D. Inspecyoră, n-l'i u fețitu cheafa ți ursitu! Ti ațea efharrisiri ti respectlu ți spusitu ti aiști veterași a educațljei... (*ncăt ini camarietlu adusinda a ordinlui*)

Inspetora: – Hiroși!

Krati: – Hiroasă s-hii tutuna!

INiku: – Sucseasi ntru lucru și iu țodo, ale hil'iă!

Inspector: – Ți impresiuni aveăț dintră sculiuri iu aveăț dată mătimă?

Krati: – S-băneadz! Aveăț disfaptă sistă temă ți noi l'i u aveam ti inimă. Tut bana anoastră esti ligată cu sculia, elevuri, mătima... Cu caițido di coleguri ți ni adunăm l'i biteam și l'i stărbiteam multu ori. Dișcl'iși l'i u dzăcu nifricușitu că tu multu sculii am armasă multu apudiditu²⁾ cu hări mătimidar'ei, ma și cu elevur'l'i cualitativi pit eli. Ncăt ntru ma puțănili ari ipotisiri ți poati s-l'i grupăm ntru objectivi ică subiectivi. Ma fără di pidaulijea potu s-dzăcu că suntu căturtusiri³⁾ dit numur mari a eleviloru ti ună cladă, ică văniț dit multu visuri, cu slăbiri mari ect. Nu puteț s-u minduiț că ți ñiluiru mi l'ea cu mpărțărli anăngăsăitu⁴⁾ dit aței elevur'l'i iurneți. Nu l'i aflu dot zboatli ta s-l'i spunu sinhisiri ți ămbăneadzu dit mpărțăra di aișț soi di elevuri.

1) alătipsită = i gabuar

2) apudiditu = i kënaqur, kënaq

3) căturtusiri = pasojë

4) anăngăsăitu = nxitur, stimular, detyruar

Niku: – Ai multu ndreaptu, adhi esti. Și a ńia ń-ari undzită idyea ńivea.

Krati: – Ai vidzută când esu ntru pișă, și mi pridjindescu tuț. Ms mini ș-cățe nu l'i u știu numili, l'i șuț prișindira cu cu budz arădeari și hărau nispusă.

Inspectora: – Am minduită s-l'i u duc ti chirolu ńi ari armasă și până s-ncl'i di anulu școlarescu nlocuț dascalitdi ńi au loată Con cedi I di naștiri. Ași va s-vă plătiț ntru bordoruri a sculiiloru și ntru aistu modu va s-șurteăț părăstăsirli rutini la uficiulu anoastru... Ma ń-ini arău că va s-hiț tu idyea sculii..

Krati: – Macă s-u fățeăț aistă beăță va s-l'i u știmu ti eftarisiri!...

Niku: – La s-himu ntru sculiuri diversi goală ńi șcortămu aistă ini-fudzira ti la uficiu avoatru aproapi ti cșiido dzuuă. Ti pățana ași u acăchisim vetea ligaț cu ună sculii, cu elevuri anoștri, ma și cu unu colectiv(u) (stafu) pedagoghicu

Inspectora: – Măni dimneața părăstisivi ta s-loăț orduri a lucrului! (*s-moarțu cu oaspățări*)

Krati: – Tamam ași cum u minduim noi.

Niku: – More canda s-l'i șiea, csnda s-ira tu suflitu anoadtru!?

Krati: – Kolu, ari ninga cuadri tińișiț și aduchiri abalti responsabilu ti lucru!... Așiți fusca sistă indprctoră ńi ni alășă cu gura disfaptă cu tińisira a l'ei și responsabila a l'ei ti postulu.

Urată s-hibă! Ași u tińiseaști vetea, taifa și statlu cu corctesa a l'ei ti prăxira a datlui ntru poziționu ńi amvileaști la sdministrata a statlui democratic.

Niku: – Eh, canda s-ira tuț ași administratorl'i anoșț publiți.

A treilea parti **A ntănil'ea scenă**

Intrari (nănti di scenă)

(După un anu. Di bizdisira un apufăsiri niadhtiptată alu coleglu a meu Krati)

Krati: – (*Nănti a scen'ei ntru cafene*) Ți va s-fățeam alăi Koli?

Niku: – Nu știu ți s-ț-dzăcu!? Ńi aspari vetea golu. Ca vărnă om arucatu dindi ca vărnă arucani ntru un ahândami lăftăroasă. Dit aco niți unu nu kati s-ti scoati.

Krati: – Ți ahândami că... Trumuxiri di dalihea, dză!...

Niku: – Nu ati ma arău di cât s-ti părăstiseaști ti lucru la țido dzuuă, așif ca noi!? Ghini cându s-află vărnă oră, ma cându armăñ fără țivea!? Aistă esti ți esti!?!...

Krati: – Aistă esti măyeauă, niarăvădată! Ma arău nu ari ți s-facă!... Niku: – S-u știean ași nu va s-iram ămpărțăt dit regionlu a meu, până s-l'i umpleam vrăsta a pendionlui. Ma ți s-l'i faț nu ñ-l'i u lo mintă că va s-ira ahăt discula numira.

Krati: – Și mini, ma nu aveam cali că cum s-l'i ținean fetili ntru universitetu!... Nu am niți un breățu ti agiuteari. Ficiorlu singurisu ți estj ma narlu di eli, ñ-ari fudzită ca emigrantu ntru Grății, datănda zborlu ți va s-mi agitea ta s-l'i u ndrirdzaen năheam căbilia a mea economică. S-feațără ma multu di doi aňi ți nu lheau hăbari di năsu. Nu știu că iu esti, niț că ți s-feați cu elu!?!... Ma agiuteara l'i u am agărșită di chirou. Lu lertu alu Dumnidzău ta s-hibă ghini și cu săntati. Singur aistă voi, alăi Koli!...

Niku: – Dalihea alăi Krati, s-feați ahăt chirou ți șideamu și

zburimu diadun, ma nu ti am ntribeată ti elu. Ți fați cu elu!...

Krati: – Hiu cilistisitu s-mi informescu ti loc-aflearea a lui cu tuț soțil'i a lui, ți țanu ligături cu taifuri a loru. Goala țivea ți mi țani yiu esti factu că ațeau ficioru esti multu diștipteatu, izoti ți l'i ntreacă disculăli și prohumă¹⁾, cât țido discula ți suntu. Ti țido arastă elu va puripsea. Cându fudzi di la soțil'i a lui dintru Grății, l'i u avea dzăsă ți destinaționu a lui va s-ira Anglia, anda aco ira hil'iu a lalnilui a lui, ți cu elu ira multu ligatu. Cu elu am grită și mini, (*ma țivea nu n-dzăți, cu un zboru și...*) ma ninga nu ari agiumtă la năsu. N-ari ipușisită că cât s-agiungă va s-mi hăbărească. Aisti drami, tu chiroubdi ază singur noi putemu s-l'i ambănămu.

Niku: – Po, po dalihea ași esti. Ma tini nu ti săcăldisea că ațeu ficioru va s-părăstisească năpoi, că nu fați.

Krati: – Urari ali gură! Ași ureadzu și mini. N-esti faptă ca zăconi, cât ori ți mi tornu a casă, l'eau frațil'i a mei, ți bănedzu ninga ntru căsăbău anoastru, di itia că elu nu l'i u știi adresa a nea nau, aua ntru metropolu. Nu singur mini, ma și măsa, surărli țanu ligături ti aistu țivea cu apropiățil'i anoști. U știi cum n-aspari, țicara țl'i u acățeai n gură aistă hali cu tini, am năntiacăvhixiri că va s-am hăbeari fără di altă ti năsu.

Niku: – Ași s-hibă!... Și poati! Ari multu alăhăiri!

Krati: – S-n băneadz! Tutuna zburira cu tini n-da optimizmu. Macă s-iram numitu, va s-n fițea ghini, va s-l'i u vjiream minta ntru lucru... Ași l'i u pindzeam chirou ma ghini.

Niku: – Nu aveam ți s-fățeam ti numira. Va s-mi l'i rubuescu ali tihi, păn s-esu tu pensionu.

Krati: – Am niscântu chirou ți l'i u mațnu ntru minti un plan-idei, ți u am zburită și stărzburită goală cu mul'earma. Diadun u minduim ți s-ni consultăm și cu tini, alăi Koli, anda, ca soțu vecl'iu va s-ni dai vărănă minduiri mintimenă (*rațională*) ti aistu plan-idea anoastră. Cu pățani zbiară ia

1) *prohumă* = *pengesa*

cum esti: Pit ali ună soațiri a sigurată ună viză ti ntru Belgica, di unăoar'lea ta s-mi lucrumedzu ningă ea ca traductor ti ună periodă di foi ańi, ți ń-ipușisiră s-mi agiutea s-ń-afla lucrun ti mul'earma, ncăt feturli s-inda ntru sculiuri medii publică fără páltiri. Di alanta parti dit aco va s-am putera ți rindregu comunicara și cama nclo și mpriunira cu hil'ńiu. Și porcedira ali loari a ispatil'ei ali viză poati tindzi și ma multu di un anu. Ma năpoi va s-așteaptu! Ncredu că va s-l'i l'EAU vizurli. Dapoi dzăcu s-nchiseascu nichirut chirou.

Niku: – Aistă ma ciuduseaști și diunăoar'lea mi apuriseaști, alăi Krati!... Nu știu ți s-dzăcu!? Ti momentu...

Krati: – Voi s-ń-dai minduira a tea, cu dișcl'ideari, tamami așiț cum u mindueaști di reala!...

Niku: – Ghini l'i u ai! Ma... aidi afl'i și leagăli zboarli alăi oaspi!... Di ună parti dureara a mpărtăr'lei di un soțu vecl'iu ca tini, di alanta parti hăliurli a teali economiți și famil'eari, nicomunicara cu hil'itu, dzăcu ți va s-față multu ghini s-fudz, macă s-hibă ș-ti ahăt chirou ți ti au ipușisită. Cu dureari ma ț-dzăcu: "S-ti hirutunisescă ambara!"

Krati: – Efharisto ti aisti zbiari di inimă ți ma ń-dzăț!

Niku: – S-ai tihi Kratu! (...s-părtășcu ca băriși) Mi hăbarisea când s-nchsești! Că va s-ti nsoțescu!

Krati: – Fără di altă că va s-ti hăbărescu...

Niku: – (*minduiri*) Alu cai putea s-nidzea ntru minti ți soțlu anoastru vrutu va s-fudzea tu emigraționu!? Ghini ma ciudusita tu aistă padi esti că tu vrăstă tricută și va s-l'i u ibă disculă s-fug cu băneari tu xeanii. Curai multu mari di năsu!... Neise elu l'i ari loată ntroc'li disculăli di aco. Ntru sculia di namisa, când nchisi s-ănveață frănțeza ca limbă xeană, Krati u avea tu inimă și prudipsii ma multu fi noi ti nvățeara a l'ei. Di atumțea nu l'i s-mpărtă ali citiri a litratur'lei pi limba frănțească, ti ațea lucra și cu ori șcurti (part taim) di multu

ori cabtraductor tu ațea suțeată. Aistă va s-l'i u lișurea s-adaptea căt cama trăoară cu băneara di aco. Fără di altă ghini va s-imină că ațeau esti om bunu...

A treil'ea parti
A doil'ea scenă

Intrari (nă telefon)

(după un anu... Năpoi ăntreațitu. Ninga n aștiptari a numir'ei)

Leta : – (ntru telefonu) Ursiț! Cai hiț!? Cili jeni! Cai căfteaț?
 Kola!?

Aua esti, ursiț griț cu năsu!

Niku: – Ghini efharisto! Ma tini Krati, cum ti am!?

Leta : – Cai esti!? Ți cafti!?

Niku: – Krati esti, mi cafti s-mi adună că ari țivea ti zburiri dreptu cu mini, ma ti cățe va s-ñ-l'i u dzăc cāndu s-ni adunămu.

Leta : – Ti ți ti cafti, vahi!?

Niku: – Vahia, poati s-l'i ari vānită apāndisira a vzil'ei ți aștiptea ti nidzeari ntru Belghică, ași cum ñ-ari spusă unăoară ți elu avea minduită ta s-fugă ca famil'ei.

Leta : – Vahia, vahia!...

Niku: – Lișoru hiu ază. Ma mi nchiseascu diunăoară.

Leta : – Ghini, ghini. Fudz, fudz!

Niku: – (nvăscutānda) Ișii.

Krati: – Hă, Kolu, viñu!?

Niku: – Viñu (andanusinda), ma troară ñ-l'i u dză, cățe mi strigaș cu ahăt aguñii? Ma mi mbuceaști niarāvudara! Ți esti ti buneăță aistă l'i u mutresu ntru ocl'il'i a tăi, ma... troară, ti pālăcārisescu toară!

Krati: – Ñ-vini apāndisira dintră Belghica, Koli. Puzitivă. După un mesu va s-mi nchiscu... Viñi s-ti hăbārescu cum am ipușisită.

Niku: – Căt ghini, alăl Krati! Cănd va s-ti nchsești?

Krati: – Di tamamu nu potu s-ț-l'i u dzăcu. Ma, diunăoară că setmusescu documentăli ți n-lipseascu și hazărsira a bagajurloru. Căt s-pronutescu bilețuri va s-ti hăbărisescu ti ora și dzua di tamamu a nchisirl'ei.

Niku: – Ma cu casa ți va s-feaț!?

Krati: – Nu va s-l'i u vindu, va s-l'i u alasu alu niscăntț cisuri-ñouri a mei ntru avegl'eari. La s-armână așit ca aveari sigură. Nu s-ști poati și s-mi șuț vărănă dzuuă!?

Niku: – Multu ghini u ai minduită. Ambară s-ț-hibă! Ma... că cum nini că nu va s-am prezența ali nsoțisira a tea, ahăt vrută ti mini. U știu va s-l'i u acăchicsescu multu ixichia a tea, alăi soțu bunu ali ficiurama a mea. Nu va s-am ti agărșiri putei, alăi frate!

Krati: – Și mini... Va s-ț-ngrăpsescu, căt s-mi sistemescu!

Leta: – Ti cățe ti vrea ațeu, alăi bărbate!?

Niku: – Va s-fugă ale mil'eară. Li ari vântită apăndisira și viza. Troară va s-nchisească. Va s-ñ-fugă și goalu soțlu, ți cu elu mi nsoțiseam și zbuream lișoru, cu sncearitati ti țido tivea, ale mul'eară! Aistă mi doari ma multu, ncăt alu Krati l'i urăscu tihi bună.

S-va Dumnidzău s-mbriunești troară cu hil'isu.

Leta: – Ambară și ghini s-l'i hibă, l'i u dzăcu cu tut inimă!

Niku: – U meretești elu.

Leta: – Crundu ti diștipteăș ază!?

Niku: – Ași, dakihea! Am feaotă un somnu greu ază. Căt n-inși somnu că țu n-s-acuiti, Krati. Di ună parti l'i u ămbăneadzu nîlă ahăndoasă mpărțăra, ma di alanta parti s-fețără niscănti dzăli ți nu ma ciucuteascu dot. Di reala elu n-ari ipușisită că, căt s-ira etimu, va s-mi aduna fără di altă.

Leta: – Nu ti săcăldisea că va s-ti hăbărisescu! Esti corectu elu (ntru telefon) Ursea! Cai hiț! Krati!/? Kola!/? Iu? Li dzăcu

mini diunăoară.

Niku: – Cai gri?

Leta : – Krati. Cafti s-ti adună la loclu că ți va ț-dzac. Niku:
– Ghini, ghini! Dzăl'i că tora esi.

A treil'ea parti **A patrul'ea scenă**

Intrari (*nănti ntru cafene*)
(*adunari ntru cafene, după ndau dzăli, ți va s-nchisea*)

Niku: – Iu hii alăi Krati, ai chirută! S-feațără tuti aisti dzăli niadunat. Krati: – Ma, ia hiu loată cu docimentili, etmusira ali tăxidipsiri, până u sglisi aisyu chirou ti aduneari. Ma, dzăñă ți ai faptă ti numari!? Ari puteri să s-facă ică nu. Mini tora u am loată apofasia, și canda să sfacă, nu va s-ñ-lipsească ti țivea.

Niku: – Ninga nu am loată vărñă hăbeari... Macă cum s-veadi va sișim tu pension ninumaț, ca dascl'i n aștipteari. Zboarli “aștipteari”, “ănlocuitor”, , “bitisitu”, “tricător”, “n aștipteari” și cai ști căt zboari alti, ți l'i aveam cănăscuti goală la stilu administrativu, di actuala eli suntu facti parti ali grira anoastră activă, ti țido dzuuă. More, mini niți unăoară nu hiu interesată ta smi numescu ca cum ma facu tora, ntru vrăstă frămtă(tricută), ntru pragu a pensionului. U am vrută “democrația” cu tut suflitu, și induescu s-l'i u voi năpoi cu suflitu, ma aistu dracu di tranziționu ma ni acurmi multu.vNi mbuciră “competențl'i” ți părăstisescu tu țido postu ali administrati căt ori ți va s-cafță s-aleadzești vărñă ipotisii di lucru, documenti ică ipotisiruri cu organili di dreptu. Tuț sunt fapt mastri alu “părțaliri” cu zboari di dizñirdaț și astraptător, ți după eli l'i u ascundu scupoli a loru ali “zmulguriri” cu cultură. Om ți ti adhteaptă tu afuneari, ți ti părțaleaști că nu esti ntru competența a mea, esti ekluzivitet a directorului, directoru ți ț-dzăți: “Ai multu ndreaptu, ma aveam mlutu căfteari, ti ațea u aveam discula ti l'i u numari ect., ect. Mi acurmai cu aisti locuțiuñile azvărlitor. Ți azvărlitor!? Dză afuri legitimi și nu

ai strămbată hici! Do aisti soi suntu: zmulșă, nifântiț, rusfitceadz născuț. Aistă esti goala competență ți el'i u știi s-l'i u giocu și s-l'i u aplecu cu "maisturiri".

Krati: – Avem vărănă doi aňi ți u trifzeam pisti păltări aisyu realitetu amaroadu, ală Koli, ti ațea vendoda s-fugu nafaotă dit loclu ca ñil'i alți nănti di mini, ma și ñil'i alți dinăpoi di mini. Aiști suntu oamňi ți l'i u au chirut ncredira că aua la noi va s-alăxească căbilia ti ghini. Aiști suntu di vrăsti alăxiti: tinirești și tinireșță, bărbaț și mul'eari, intelectusl'i, vec'l'i cu un zboru tut forța axi ti l'i u znuiri¹⁾ și ti l'i u mpruspitari²⁾ a IH stu locu, cu aveari mari aoaneăști, cu aveari mari di sum locu și pisti locu. Ți va s-facă Arbiniașia anoastră vrută, aistă nu s-bagă induiri³⁾! Ma, când și di cai? Aistă esti ipotisia ți ni s-așteară nănti di noi. Ti insu u chirui arăvdara, ma rezerveșcu ndriptata ți mi șuț năpoi, nacă ñ-imneăști ta sigurescu amintati asiti⁴⁾ și nacă agiungu s-l'i prăxescu hil'i adhi cum l'i u am minduită mini. Va s-ira mbucurari ma mari a mea, nacă ațeil'i s-șuțea ti contribari ti rindreadzira a patril'ei anoastră!...

Niku:– U știu, u știu ași va s-undzească di sigur! S-l'i u aveam bana lungă! Vahi u ămbănăm și noi aței chiroi!

Krati: – Va s-bănăm lungă noi! Himu oasi sântoasu noi! Fără di altă va s-l'i u agingeam ațlui chirou, ahăt yinsuatu și vrutu di noi!

Niku: – Ași s-hibă! Așiț s-ț-eftihipsească gural!...

Krati: – Niți unu numiri nu au faptă!?...

Niku: – Aistă nu potu s-ț-lji u dzăcu cu tamamu, ma antăvălescu⁵⁾ dzăsădițearnari ca numari s-facu tutuna. Tră exemplu: Am loată hăbeari că esti mumit un dascu la sculia iu dau matină mini ca ănlouitu, ți ari vănit tora tu soni ntru metropol. Ti aistă mi interesai la șeflu a personelui. U știi ți ñ-dzăsi: Po esti dalihea că aveam numită personlu tu zbor,

1) znuiri = rinovoj, ripërtrirë; 2) mpruspitari = ringriturë;

3) induiri = dyșim; 4) asiti = tē mjaftueshme;

5) antăvălescu = qarkullojnë, përhapen

ma ti elu aveam avută inhírisi¹⁾ dit dicastetu, ți lipsea s-numa fără di altă, anda s-află tu niscănti căbiliti specifici. Ti aistă ni intresăm și noi. După vetificara ți feașim și noi, rezultă că numara lipsea s-fășea, anda elu avea mul'earsa aștăreată tu spital ntru căbiliti disculă, cu ună lăngoară nivindicată. Aistă poati s-hibă dalihea și ghini poati ți au faptă, ma aidi l'i ncri-dea aiști soi di competenți ți ti minciuneadzu²⁾ dipunănda n țeară ali luni cu zboari...

Krati: – Aveam avdzătă di aisti soi “pitrișeari” cu saș, ahăt căt him făntiș, ma cum l'i dzăcu a zborlui, nădia moari a sonilnsi. Ti așea nu l'i u cheri căștiga, alăi oaspi!...

Niku: – Nădia ma mi țăni. Ma iu esti că!? Nu ma s-vea-di iueva, șcășe u aștiptăm, aștiptăm, tutuna n ahtiptara a numirl'ei... Krati: – Hai, hai! Va s-ti numeaști. Vahia și cana troară di căt u mindueaști! Ma ți u vrei că mini nu ca...!?

Niku: – Căt ghini ți n-l'i u disfășeaș aistă temă! Ți fășeaș ti etmusira a nchisir'ei!?

Krati: – Dză că l'i am bitisită tuti. Tora nu n-armăni goală că s-tal'iu biletăli ti nchisiri cu avionu! N-u l'ea mintă că stămăna ți ini va smi nchiseascu.

Krati: – Tuș di măni. (*mprășănda*)

Niku: – Atumșea tal'iu bileta! Nchiseati! Ți așteapș ninga!? Mi hăbarisea ti dzua și ora! Va s-ti părșălescu diadun cu taifa la airoportu!...

1) *inhírisi* = *ndërhyrje*

2) *minciuneadzu* = *të mashtrojnë*